

ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

กันยายน 2554

ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

สารนิพนธ์
ของ
ศรีสวัสดี ปั่นณะกิจการ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

กันยายน 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ

กันยายน 2554

ศรีสวัสดิ์ ปั่นณะกิจการ. (2554). *ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา*.

สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: รองศาสตราจารย์ สุพาดา สิริกุตตา.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของชุมชนริมคลองอัมพวา ความสนใจในวัฒนธรรม ค่านิยมในวัฒนธรรมกับ ความพึงพอใจวัฒนธรรมท้องถิ่น และศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นกับพฤติกรรมของชุมชนอัมพวา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่บริเวณริมถนนจากวัดอัมพวาเข้าตลาดอัมพวาและริมคลองอัมพวา จำนวน 140 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

ชาวชุมชนอัมพวาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โสดและ สมรส/ อยู่ด้วยกัน อายุ 26- 35 จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001- 20,000 บาท โดยอาศัยอยู่ในชุมชน มีลักษณะครอบครัวเดี่ยว จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3- 4 คน มีความสนใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่านิยมในชุมชนอยู่ในระดับดีและ ค่านิยมทั่วไปอยู่ในระดับดีมาก ชาวชุมชนอัมพวา มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดและ พฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาอยู่ในระดับดีมาก และมีพฤติกรรมทำให้ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับดีมาก

ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ค่านิยมในวัฒนธรรมและค่านิยมทั่วไป โดยรวมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ในทิศทางเดียวกัน ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 ชุมชนริมคลองอัมพวาได้แสดงออกถึงความพึงพอใจในการเติบโตทางการท่องเที่ยวในชุมชนซึ่งทำให้ทุกคนในชุมชนมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นแต่ขณะเดียวกันชุมชนก็ต้องการที่จะรักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเหมือนที่เคยเป็นมาในอดีตด้วยเช่นกัน

CULTURAL HERITAGE VALUE OF AMPHAWA CANAL COMMUNITY

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Business Administration Degree in Marketing
at Srinakharinwirot University

September 2011

Sriswad Pannakijgarn. (2554). *Cultural Heritage Value of Amphawa Canal Community*.

M.B.A. (Management). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Project Advisor: Assoc Prof. Supada Sirikudta.

This research aims to study correlation between demographic data, culture interest, culture value and local culture satisfaction and correlation between local culture satisfaction and behavior of Amphawa community. Sample size of this research is 140 people living in community along the road side from Amphawa temple to Amphawa market and both sides of Amphawa canal. Questionnaire is a tool for data collection.

The results of this research are as follows:

Most people in Amphawa community answered the questionnaire are female, being single and married status/living together, aging between 26 and 35 years old, holding lower than bachelor's degree, merchant, having average monthly income between Baht 10,001 and 20,000, living in community, being single family and having family members between three and four people. Samples are interested in overall local culture at the high level. They have overall local culture value at the good level. Considering in each category, category of community value is at the good level, and category of general value is at the very good level. Amphawa community are satisfied with overall local culture art the highest level. Amphawa community behavior is at the very good level. Friendly behavior to tourists is at the very good level.

Overall Amphawa community interested in culture, culture value and general value have positively moderate related to local culture satisfaction with statistical significance of 0.01 level.

Amphawa community satisfaction toward local culture has positively slightly high related to Amphawa community behavior with statistical significance of 0.01 level.

Amphawa community has expressed their satisfactions toward growth of traveling in the community, because people in community are able to increase their income. Whereas. the community wants to maintain their traditional way of life as it was.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถของอาจารย์ ร.ศ.สุพาดา สิริกุตตา ที่ให้เกียรติรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ โดยให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยดีตลอดมา ทั้งนี้รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร.ณัฏช์ กุลศิร และ อาจารย์ ดร.วรินทรา ศิริสุทธิกุล ผู้เป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ อีกทั้งรองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์ อาจารย์ ดร.วรางคณา อติสรประเสริฐและ อาจารย์ ดร.พนิต กุลศิริ ที่ได้ให้ความกรุณาเสนอแนะความคิดเห็นจนกระทั่งเป็นสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์นี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณาจารย์โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต และเจ้าหน้าที่โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ทั้งในทางทฤษฎี รวมถึงการประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ ขอขอบคุณ คุณบุญนาค ปัทมินทร์ ที่ให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามงานวิจัยนี้ทุกท่าน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการทำงานวิจัยนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอให้งานวิจัยนี้ได้เป็นประโยชน์สำหรับชาวชุมชนอัมพวาเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ประกอบกับสามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการอนุรักษ์วัฒนธรรมชุมชนมิให้ล่มสลายหรือเสื่อมไปเช่นในอดีตและ ใช้เป็นแผนปฏิบัติในการศึกษา วัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาสำหรับผู้สนใจต่อไป

ศรีสวัสดิ์ ปั่นณะกิจการ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของชุมชนริมคลองอัมพวา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
ตัวแปรที่ทำการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย	9
2 แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดและทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์	10
แนวคิดและทฤษฎีความสนใจ	13
แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม	14
แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ	17
แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรม	19
ความเป็นมาและความสำคัญของชุมชนริมคลองอัมพวา	27
ความหมายและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา	30
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	37
การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	83
ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการค้นคว้า	83
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	84
อภิปรายผล	86
ข้อเสนอแนะ	91
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	93
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก	100
ภาคผนวก ข	108
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	110

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	53
2 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (จัดกลุ่มใหม่)	56
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลความสนใจในวัฒนธรรม	58
4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น	59
5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านความพึงพอใจของชุมชนต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา	61
6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา	62
7 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	64
8 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นจำแนกตามเพศ	64
9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	65
10 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามอายุ	66
11 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	67
12 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพสมรส	67
13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	68
14 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามการศึกษา	69
15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	70
16 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ	70
17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	71

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	72
19 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	73
20 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามที่อยู่อาศัย	73
21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	74
22 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกจำนวนสมาชิกในครอบครัว	74
23 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม	75
24 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามลักษณะของครอบครัว	76
25 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาโดยรวมกับ ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	77
26 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนกับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	78
27 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปกับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	79
28 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวาในวัฒนธรรมท้องถิ่นกับ พฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา	80
29 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-3	81
30 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4	82

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของชุมชนริมคลองอัมพวา

ชุมชนอัมพวาหรือเทศบาลตำบลอัมพวาเป็นชุมชนริมน้ำที่ยังคงเอกลักษณ์การตั้งถิ่นฐานริมน้ำในอดีตตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองบริเวณสองฝั่งคลองอัมพวา แบ่งออกเป็น 1 ตำบล 1 หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในเขตการปกครองของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีเนื้อที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,505 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ 71 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสมุทรสงครามทางรถยนต์ 6 กิโลเมตร

ชุมชนอัมพวามีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็น “หลวงยกกระบัตร เมืองราชบุรี” ได้ทรงสมรสกับท่านนาก (สมเด็จพระอัมรินทร์ทรามาตย์) ธิดาของท่านทองและท่านสั้น มหาเศรษฐีแห่งแขวงบางช้าง (พื้นที่เขตอำเภออัมพวาและบางส่วนของอำเภอบางคนที เดิมเรียกว่า “แขวงบางช้าง” รวมอยู่กับเมืองราชบุรี) ทั้งสองพระองค์ได้ทรงหลบภัยพม่ามาอยู่ที่บ้านอัมพวา ระหว่างนั้นสมเด็จพระอัมรินทร์ทรามาตย์ได้ประสูติพระราชโอรส ทรงพระนามว่า “ฉิม” ซึ่งต่อมาคือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ระหว่างที่หลบภัยจากพม่านี้เอง กรมสมเด็จพระศรีสุดารักษ์ พระพี่นางองค์ที่ 2 ของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งเสด็จมาหลบภัยอยู่ที่บ้านอัมพวาด้วยเช่นกันก็ได้ประสูติพระธิดาทรงพระนามว่า “บุญรอด” ซึ่งต่อมาก็คือสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตย์ พระบรมราชินีในล้นเกล้ารัชกาลที่ 2 ในปี พ.ศ. 2483 ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะตำบลอัมพวาขึ้นเป็นเทศบาลตำบลอัมพวา มีตราประจำตำบลเป็นรูปวงกลม มีช้างเผือกอยู่ในปามะม่วง เทศบาลตำบลอัมพวาจึงหมายถึงตำบลในท้องที่ที่มีมะม่วงมากหรือตั้งอยู่ในปามะม่วงเป็นสถานที่ประสูติของพระมหากษัตริย์และพระราชินีต้นมหาจักรีบรมราชวงศ์หลายพระองค์จึงมีเจ้านายเสด็จประพาสเมืองนี้อยู่เสมอ เช่น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยเสด็จมาสร้างพระปรางค์ที่วัดอัมพวันเจติยารามและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จประพาสต้น พ.ศ. 2447 (ร.ศ. 123) ได้เสด็จประพาสตลาดคลองอัมพวาและวัดอัมพวันเจติยาราม สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรสยังได้ทรงนิพนธ์เรื่องการเสด็จประพาสต้นไว้ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าที่กล่าวมาแล้ว ชุมชนอัมพวายังมีวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ผูกพันกับแม่น้ำลำคลอง

ต่อมาชุมชนอัมพวาได้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกและการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของกลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างเขื่อนบริเวณต้นน้ำก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางความเจริญครั้งใหญ่ จากเดิมที่ศูนย์กลางความเจริญถูกกำหนดโดยโครงข่ายลำน้ำกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญถูกกำหนดโดยโครงข่ายถนน การพัฒนาโครงข่ายถนนโดยไม่คำนึงถึงศูนย์กลางความเจริญดั้งเดิมทำให้ความเจริญย้ายออกไปยังพื้นที่ที่ ซึ่งมีเครือข่ายการคมนาคมทางบกที่สมบูรณ์กว่า กิจกรรมการค้าที่เคยคึกคักกลับกลายเป็นเงียบเหงาผู้คนเริ่มย้ายออกจากพื้นที่เหลือไว้เพียงอาคารร้านค้าที่สามารถทำการค้าขายต่อไปได้เพียงไม่กี่แห่ง โดยเฉพาะบริเวณตลาดน้ำคลองอัมพวา ส่งผลให้ชุมชนเงียบเหงา เสื่อมโทรมลง เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ไม่ว่าจะเป็นการเสื่อมโทรมทางด้านอาคารที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ สังคม จนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชุมชนอัมพวา

หลายหน่วยงานทั้งจากภาครัฐและเอกชนรวมถึงชาวชุมชนอัมพวาเองเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเหล่านี้ จึงมีความพยายามที่จะอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาชุมชนอัมพวาให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งเนื่องจากเห็นว่าชุมชนอัมพายังคงมีเอกลักษณ์เหมาะสมต่อการฟื้นฟูจนกระทั่งในที่สุดชุมชนริมคลองอัมพวาจึงได้ถูกเสนอชื่อให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและได้รับการประกาศยกย่องอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2551 (ค.ศ. 2008)

จากปัญหาที่เกิดขึ้นและได้รับการแก้ไขในเวลาต่อมาทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่องค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาในด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชน ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจของชุมชนที่มีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นอันจะมีผลต่อพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ทั้งนี้เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาในระยะต่อไปและเพื่อให้ชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งจะต้องช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนไว้เพื่อให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าตลอดไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลศาสตร์ของชุมชนริมคลองอัมพวา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย สมาชิกในครอบครัวและลักษณะของครอบครัวที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในวัฒนธรรมกับความพึงพอใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมในวัฒนธรรมกับความพึงพอใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นกับพฤติกรรมของชุมชนอัมพวา

ความสำคัญของการวิจัย

1. ส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นมรดกทางวัฒนธรรม
2. ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนมิให้ล่มสลายหรือเสื่อมไปเช่นในอดีต
3. ใช้เป็นแผนปฏิบัติการศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาในระยะต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาคุณค่าความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา มีขอบเขตการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่บริเวณริมถนนจากวัดอัมพวาเข้าตลาดอัมพวาและริมคลองอัมพวาตั้งแต่ปากคลองอัมพวาติดกับแม่น้ำแม่กลองตลอดทั้งสองฝั่งคลองอัมพวาจนถึงปากคลองดาวดึงษ์ที่เป็นคลองแยกกับคลองอัมพวาและบริเวณสะพานข้ามวัดพระยาญาติและพื้นที่ต่อเนื่อง มีจำนวน 191 หน่วย (ประสงค์ ปิยะศรีสกุล: 2550:39)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ชุมชนอัมพวาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณริมถนนจากวัดอัมพวาเข้าตลาดอัมพวาและริมคลองอัมพวาตั้งแต่ปากคลองอัมพวาติดกับแม่น้ำแม่กลองตลอดทั้งสองฝั่งคลองอัมพวาจนถึงปากคลองดาวดึงษ์ที่เป็นคลองแยกกับคลองอัมพวาและบริเวณสะพานข้ามวัดพระยาญาติและพื้นที่ต่อเนื่อง ผู้วิจัยทราบจำนวนประชากร โดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโรยามาเน่ Taro Yamane (Yamane. 1967:580-581) กำหนดความผิดพลาดร้อยละ 5 และความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 130 หน่วยดังนี้

$$\begin{aligned}
 n &= \frac{n}{1 + Ne^2} \\
 &= \frac{191}{1 + 191(0.0025)} \\
 &= \frac{191}{1 + 0.4775} \\
 n &= 129.27 \\
 &= 130 \text{ หน่วย}
 \end{aligned}$$

ได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 130 หน่วย และเพิ่มจำนวนตัวอย่าง 10% รวมเป็น 140 หน่วย โดยจะทำการสุ่มเก็บข้อมูลแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ในที่นี้คือ การแจกแบบสอบถามให้กับชุมชนอัมพวาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณริมถนนจากวัดอัมพวันเข้าตลาดอัมพวา และริมคลองอัมพวาตั้งแต่ปากคลองอัมพวาติดกับแม่น้ำแม่กลองตลอดทั้งสองฝั่งคลองอัมพวาจนถึงปากคลองดาวดึงษ์ที่เป็นคลองแยกกับคลองอัมพวาและบริเวณสะพานข้ามวัดพระยาญาติและพื้นที่ต่อเนื่อง

ตัวแปรที่ทำการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1.1 ลักษณะด้านประชากรศาสตร์

1.1.1 เพศ

- ชาย
- หญิง

1.1.2 อายุ

- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี
- 26 – 35 ปี
- 36 – 45 ปี
- มากกว่า 45 ปี

1.1.3 สถานภาพสมรส

- โสด
- สมรส / อยู่ด้วยกัน
- หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่

1.1.4 ระดับการศึกษาสูงสุด

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

1.1.5 อาชีพ

- เกษตรกร
- ค้าขาย
- รับราชการ
- รับจ้าง
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

1.1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000.- บาท
- 10,001-20,000 บาท
- 20,001-30,000 บาท
- 30,001 – ขึ้นไป

1.1.7 ที่อยู่อาศัย

- อาศัยอยู่ในชุมชน
- เช่าพื้นที่ในชุมชน

1.1.8 สมาชิกในครอบครัว

- 1-2 คน
- 3-4 คน
- 5-6 คน
- 7 คน ขึ้นไป

1.1.9 ลักษณะของครอบครัว

- ครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่และลูก)
- ครอบครัวขยาย

1.2 ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชน

1.2.1 ให้ความสนใจในวัฒนธรรมระดับใด

1.2.2 กิจกรรมในชุมชน

1.3 ค่านิยมในวัฒนธรรม

1.3.1 ค่านิยมในชุมชน

1.3.2 ค่านิยมทั่วไป

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

2.1 ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น

2.2 พฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุมชนริมคลองอัมพวา หมายถึง ชุมชนที่พำนักอาศัยอยู่ตามบริเวณทั้งสองฝั่งโดยรอบริมคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

2. มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ในที่นี้หมายถึง สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นเครื่องหมายแสดงกิจกรรมและความสำเร็จของมนุษย์ในอดีตและเป็นหนึ่งในทรัพยากรที่ไม่สามารถสร้างขึ้นมาใหม่ที่สำคัญของโลก

3. ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา หมายถึง ชุมชนอัมพวามีวิถีชีวิตชุมชนที่ใกล้ชิดผูกพันกับสายน้ำ อัมพวาจึงเป็นชุมชนริมน้ำที่เป็นแบบอย่างการสืบรักษาแหล่งน้ำและเป็นแหล่งรวมวิถีชีวิตภูมิปัญญา

4. ค่านิยมในวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

4.1 ค่านิยมในชุมชน หมายถึง ชุมชนเป็นสถานที่รวมของกลุ่มประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างสม่ำเสมอซึ่งสามารถกลมเกลียวให้คนในชุมชนมีความเชื่อ อุดมการณ์และยึดถือในจริยธรรมอย่างเดียวกัน คนในชุมชนจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และมีเอกลักษณ์ของตนเอง ลักษณะและเอกลักษณ์เหล่านี้แสดงออกให้เห็นได้จากความเชื่อ ทัศนคติและการประพฤติปฏิบัติของคนในชุมชนนั้น ชุมชนจะสื่อสารถ่ายทอดความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะต่าง ๆ ผ่านคตินิยม นิทาน จารีตและขนบธรรมเนียมประเพณี โดยถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง คนหนึ่งไปยังกลุ่มคนหรือจากกลุ่มคนหนึ่งไปยังอีกกลุ่มคนหนึ่ง รวมทั้งจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การถ่ายทอดลักษณะ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการปฏิบัติเช่นนี้เป็นการให้การศึกษาของชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาชุมชนให้ดำรงอยู่สืบไปอย่างมั่นคงและเข้มแข็ง

4.2 ค่านิยมทั่วไปคือ แนวคิด ความเชื่อ เป็นอุดมการณ์เป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคมซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีคุณค่าควรแก่การนำไปปฏิบัติเป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม

5. ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวา คือ ชาวชุมชนต่างพร้อมใจกันร่วมฟื้นฟู บูรณะ อาคารให้มีเอกลักษณ์เหมาะสมกับยุคปัจจุบันและเหมาะต่อวิถีชีวิตชุมชนริมคลองและยังคงรักษา ประวัติศาสตร์และเอกลักษณ์ของชุมชนอย่างครบถ้วน

6. พฤติกรรมของชุมชนหมายถึงอาการของคนในชุมชนที่แสดงออกเมื่อได้รับความพึงพอใจ ในเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเอง

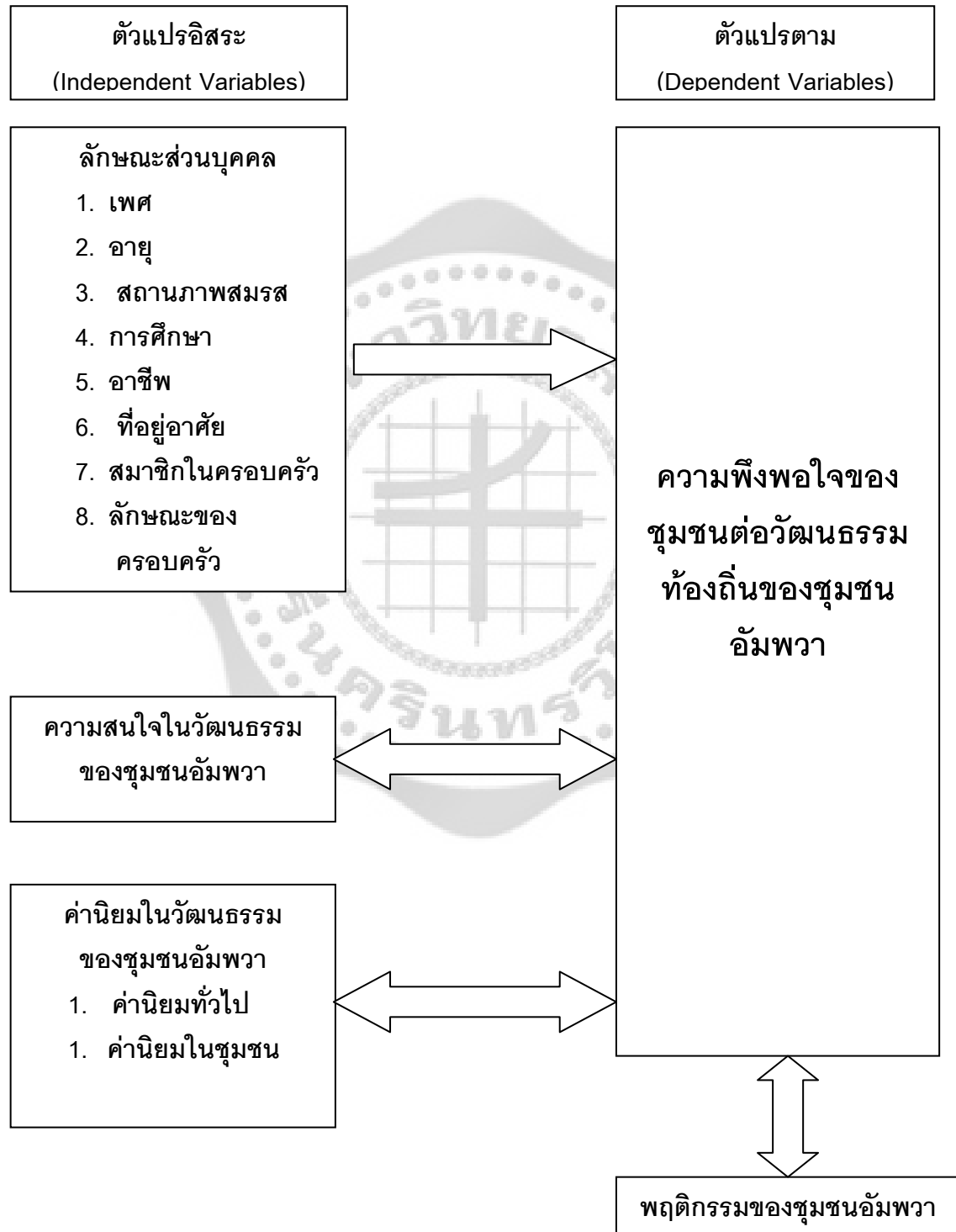
7. ครอบครัวเดี่ยว หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วยพ่อ แม่และลูกอาศัยอยู่ด้วยกัน

8. ครอบครัวขยาย หมายถึง ครอบครัวที่ประกอบด้วยครอบครัวเดี่ยวรวมกับเครือญาติ คนอื่น อาศัยอยู่ด้วยกัน เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลูกเขย ลูกสะใภ้ เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบความคิดงานวิจัยและแบบสอบถาม
(Conceptual Framework & Questionnaires)

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะทางส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย ของชาวชุมชนริมคลองอัมพวาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน
2. ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

บทที่ 2

แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา (Culture Heritage Conservation Value of Amphawa canal community) ซึ่งเป็นชุมชนประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะของชุมชนทั้งทางด้านกายภาพ วิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม ที่ยังดำเนินอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตของชุมชนและยังคงมีความเด่นชัดอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้นในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย จึงต้องศึกษาแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นหลักในการอ้างอิงและเป็นแนวทางการวิเคราะห์ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจทางวัฒนธรรมของชุมชน วิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรม โดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งจะมี แนวความคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่เป็นพื้นฐานสำคัญ โดยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์
2. แนวคิดและทฤษฎีความสนใจ
3. แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม
4. แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ
5. แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรม
6. ความเป็นมา และความสำคัญของชุมชนริมคลองอัมพวา
7. ความหมายและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์

ประชากรศาสตร์

ประชากรศาสตร์ หรือ Demography มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก Deme = people คือ ประชาชนหรือประชากร Graphy = writing up, description หรือ study คือ การศึกษาหรือศาสตร์

เกื้อ วงศ์บุญสิน (2545: 1-2) กล่าวว่า ประชากรศาสตร์ (Demography) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับขนาดโครงสร้าง การกระจายตัว ตลอดจนสาเหตุและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงประชากร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงขนาด โครงสร้าง และการกระจายตัวของประชากร ดังกล่าวแล้ว

ส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลงประชากรที่สำคัญ คือการเกิด การตาย และการย้ายถิ่นของประชากร

วรรณภา ปรีอุทอง (2547: 41) อธิบายประชากรศาสตร์ หมายถึง การวิเคราะห์ทางประชากรในเรื่องขนาดโครงสร้าง การกระจายตัวและการเปลี่ยนแปลงประชากร ในเชิงที่สัมพันธ์ กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอื่นๆ ปัจจัยทางประชากรอาจเป็นได้ทั้ง สาเหตุและผลของปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ลักษณะประชากรศาสตร์

ธันส์ถ์ เกษมไชยานันท์ (2544: 24-26) กล่าวว่า ตัวแปรทางด้านลักษณะประชากรศาสตร์ที่สำคัญที่นิยมนำมาศึกษาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สื่อ มีดังต่อไปนี้

1. เพศ (Sex) มีงานวิจัยที่พิสูจน์ว่า คุณลักษณะบางอย่างของเพศชาย และเพศหญิงที่ต่างกัน ส่งผลให้การสื่อสารของชายและหญิงต่างกัน เช่น การวิจัยเกี่ยวกับชมภาพยนตร์โทรทัศน์ของเด็กวัยรุ่น พบว่าเด็กวัยรุ่นชายสนใจภาพยนตร์สงครามและจารกรรมมากที่สุด ส่วนเด็กวัยรุ่นหญิงสนใจภาพยนตร์วิทยาศาสตร์มากที่สุด แต่ก็มีงานวิจัยหลายชิ้นที่แสดงว่าชายและหญิงมีการสื่อสารและรับสื่อไม่ต่างกัน
2. อายุ (Age) การจะสอนผู้ที่มีอายุต่างกันให้เชื่อฟัง หรือเปลี่ยนทัศนคติหรือเปลี่ยนพฤติกรรมนั้นมีความยากง่ายต่างกัน ยิ่งมีอายุมากกว่าที่จะสอนให้เชื่อฟัง ให้เปลี่ยนทัศนคติและเปลี่ยนพฤติกรรมก็ยิ่งยากขึ้น การวิจัยโดย ซี.เมเปิล (C.Maple) และ ไอ แอล เจนิส และดีเรฟ (I.L.Janis; & D.Rife) ได้ทำการวิจัยและให้ผลสรุปว่าการชักจูงจิตใจหรือโน้มน้าวจิตใจของคน จะยากขึ้นตามอายุของคนเพิ่มขึ้น อายุยังมีความสัมพันธ์ต่อข่าวสาร และสื่ออีกด้วย เช่น ภาษาที่ใช้ในวัยต่างกัน ก็ยังมีความต่างกัน โดยจะพบว่าภาษาใหม่ๆ แปลกๆ จะพบในคนหนุ่มสาว สูงกว่าผู้สูงอายุ เป็นต้น
3. การศึกษา (Education) การศึกษาเป็นตัวแปรที่สำคัญมากที่มีผลต่อพฤติกรรมของการสื่อสารของผู้รับสาร ดังงานวิจัยหลายชิ้นที่ชี้ว่า การศึกษาของผู้รับสารนั้นทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมสื่อสารต่างกันไป เช่น บุคคลที่มีการศึกษาสูงจะสนใจข่าวสาร ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่ายๆ และมักเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์มาก
4. สถานภาพสมรส หมายถึง ความผูกพันมีความสัมพันธ์กันระหว่างชายกับหญิงในการเป็นสามีภรรยา ลักษณะสถานภาพการสมรสตามกฎหมาย จำแนกเป็น 3 กลุ่มคือ โสด สมรส และอื่นๆ
5. สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Social and Economic Status) หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลโดย

มีรายงานหลายเรื่องที่ได้พิสูจน์แล้วว่า ฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจนั้นมีอิทธิพลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของคน

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538: 41) กล่าวว่า การแบ่งส่วนตลาดตามตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะงานประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญ และสถิติที่วัดได้ของประชากรและช่วยในการกำหนดตลาดเป้าหมาย ในขณะที่ลักษณะด้านจิตวิทยาและสังคม วัฒนธรรมช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายนั้น ข้อมูลด้านประชากรจะสามารถเข้าถึงและมีประสิทธิผลต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายคนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาต่างกัน โดยวิเคราะห์จากปัจจัย ดังนี้ ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือเพศหญิงมีแนวโน้ม มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย นอกจากนี้เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคม กำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน ส่วนอายุ เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม คนที่อายุน้อยมักจะมีความคิดเสรีนิยม ยึดถืออุดมการณ์และมองโลกในแง่ดีมากกว่าคนที่อายุมาก ในขณะที่คนอายุมากมักจะมีความคิดที่อนุรักษ์นิยม ยึดถือการปฏิบัติระมัดระวัง มองโลกในแง่ร้ายกว่าคนที่อายุน้อย เนื่องมาจากผ่านประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกัน ลักษณะการใช้สื่อมวลชนก็ต่างกันคนที่อายุมากมักจะใช้สื่อเพื่อแสวงหาข่าวสารหนักๆ มากกว่าความบันเทิง ส่วนการศึกษา เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกันคนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่ายๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ ในขณะที่คนมีการศึกษาน้อยมักจะใช้สื่อประเภทวิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ หากผู้มีการศึกษาสูงมีเวลาว่างพอก็จะใช้สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และภาพยนตร์ แต่หากมีเวลาจำกัดก็มักจะแสวงหาข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์มากกว่าประเภทอื่น นอกจากนี้ยังพบว่าฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ หมายถึง อาชีพ รายได้และสถานภาพทางสังคมของบุคคล มีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อปฏิกิริยาของผู้รับสารที่มีต่อผู้ส่งสารเพราะแต่ละคนมีวัฒนธรรมประสบการณ์ ทัศนคติ ค่านิยมและเป้าหมายที่ต่างกัน ปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคนเช่นปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคมที่จะมีอิทธิพลต่อการรับข่าวสาร

โดยสรุปจากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดนี้มาใช้เป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบเกี่ยวกับลักษณะด้านประชากรศาสตร์ เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับ

การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย สมาชิกในครอบครัว และลักษณะของครอบครัว ด้านประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันนั้น มีผลต่อความพึงพอใจทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

2. แนวคิดและทฤษฎีความสนใจ

ความสนใจสังคม (Social Interest) แอดเลอร์เชื่อว่ามนุษย์เรามีความปรารถนาใฝ่ผูกสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ ตั้งแต่เกิดมาแล้ว ความสนใจสังคมเป็นสัญชาตญาณ ความพึงใจหรือความไม่พึงใจที่ได้รับจากสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นในสังคมเป็นสิ่งกำหนดทุกข์สุข ความสำเร็จ ความล้มเหลวในชีวิตของบุคคล รวมทั้งเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ปรุงปั้นบุคลิกภาพของบุคคลด้วย เขาอธิบายอีกว่าการให้ความสนใจกับสังคมแง่ใดแง่หนึ่งของบุคคลด้วย แม้ว่าความสนใจสังคมเป็นสัญชาตญาณ (คือ ญาณที่ได้มาพร้อมการกำเนิดเป็นคน) แต่การแสดงออกของพลังนี้ยังมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับการแนะนำฝึกฝนอบรมตั้งแต่วัยเด็ก ความสนใจสังคมในความหมายที่เป็นอุดมคติสูงส่ง ได้แก่ ความสนใจที่จะยกสภาพความเป็นอยู่ของชีวิตมนุษย์ทั่วไปให้สูงขึ้น ดีขึ้น เพื่อสร้างสังคมที่สมบูรณ์แบบ

ความหมายของความสนใจ

ความสนใจ เป็นสิ่งที่เกิดจากแรงจูงใจทำให้เรามีจิตใจที่จดจ่อต่อบุคคล สิ่งของหรือกิจกรรมต่าง ๆ หรือเป็นความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็น ที่เกิดจากการเรียนรู้ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความสนใจนั้น ๆ ความสนใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำให้เกิดเป็นอันดับแรกของกระบวนการเรียนรู้ มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความสนใจไว้ต่าง ๆ ดังนี้

วัชร ทรัพย์มี (2520: 58) ได้อธิบายว่า ความสนใจ คือ ความรู้สึกที่จดจ่ออยากรู้ อยากเห็น อยากกระทำในสิ่งที่ตนสนใจ ความสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน หรือการทำงาน

วนิช บรรจง และคนอื่น ๆ (2515: 32) ให้ความหมายว่า ความสนใจ หมายถึงความรู้สึกหรือเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันมีผลให้เอาใจใส่และกระทำกิจนั้น ๆ อยู่เสมอ ความสนใจเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำให้เกิดเป็นอันดับแรกของกระบวนการเรียนรู้

วิไลพร คำสะอาด (2542: 25) ให้ความหมายว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบและเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้พบเห็นในการทำงาน ความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งแสดงออกโดยการชวนขยายที่จะเข้าร่วมหรือติดตามกิจกรรมต่าง ๆ เป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจะเสาะหาสิ่งที่สนใจด้วยความตั้งใจและยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ

ดิวอ์ (Dewey. 1965: 66) กล่าวว่า ความสนใจ คือความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แนวคิดใดแนวคิดหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

โพเวลล (Powell. 1963: 330) กล่าวว่า ความสนใจ หมายถึง แรงผลักดันที่กระตุ้นให้บุคคล กระทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่เป็นบุคคล สิ่งของ กิจกรรมซึ่งแสดงออกโดยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมการติดตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่สนใจนั้น

ลักษณะของความสนใจ

วณิช บรรจง และคนอื่นๆ (2516: 32-33) อ้างถึงคุณลักษณะของความสนใจ มีดังนี้

1. ความสนใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่เข้มข้นอยู่ในวงแคบ คือ คนเราจะต้องมีความสนใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นอย่าง ๗ ไป
2. ความสนใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล คนหนึ่งอาจมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่งแต่คนหนึ่งอาจจะไม่สนใจต่อสิ่งนั้นเลยก็ได้
3. เมื่อมีความสนใจบุคคลย่อมมีความมุ่งหมายต่อสิ่งนั้นและเอาใจใส่จดจ่อต่อสิ่งที่ตนสนใจ
4. เมื่อเกิดความสนใจต่อสิ่งใดแล้ว บุคคลย่อมมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น เช่น ต้องการอยากรู้ อยากเห็นให้มากขึ้น ต้องการที่จะทำเป็นมากขึ้น เป็นต้น
5. บุคคลย่อมมีความมุ่งมั่น ที่จะทำให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ถ้ามีความสนใจ ต่อสิ่งนั้น ๗ อย่างแท้จริง

กล่าวโดยสรุป ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่เป็นบุคคล สิ่งของ กิจกรรมซึ่งแสดงออกโดยการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมการติดตามความเปลี่ยนแปลงของสิ่งที่สนใจนั้น โดยลักษณะความสนใจมีลักษณะคือ ความสนใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่เข้มข้นอยู่ในวงแคบความสนใจบุคคลย่อมมีความมุ่งหมายต่อสิ่งนั้นและเอาใจใส่จดจ่อต่อสิ่งที่ตนสนใจและเมื่อเกิดความสนใจต่อสิ่งใดแล้ว บุคคลย่อมมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น สำหรับการวัดความสนใจเพื่อให้ได้ผลที่ถูกต้องที่สุดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยากทั้งนี้เพราะความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไปและขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ

3. แนวคิดและทฤษฎีค่านิยม

ค่านิยมในวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ ค่านิยมทั่วไป และค่านิยมในชุมชน

ความหมายของค่านิยมทั่วไป

ค่านิยม เป็นแนวความคิด ความเชื่อ เป็นอุดมการณ์ เป็นความต้องการของกลุ่มคนในสังคม ซึ่งยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าควรแก่การนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นกรอบของการดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุขของตนเองและส่วนรวม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของตนเองเพราะจะมีค่านิยมที่พึง

ประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไปในแต่ละสังคมเพราะค่านิยมของแต่ละสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์เป็นมรดกทางความคิดของคนและเป็นพื้นฐานของการเกิดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

ไอเคิน (Aiken. 1991: 309) นิยามค่านิยมว่า เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมีคุณค่าเกี่ยวกับการกระทำและสิ่งเร้าที่เป็นเป้า

นันแนลลี (Nunnally. 1978) ให้ความหมายค่านิยมว่าเป็นความชื่นชอบเป้าหมายที่เป็นอุดมการณ์และวิถีทางของชีวิต

สารานุกรมทางสังคมวิทยา (Encyclopedia of Sociology. 1974: 304) กล่าวถึงความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยม คือความคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาซึ่งมีผลต่ออารมณ์และการแสดงออกของบุคคล อาจเป็นวัฒนธรรมหรือปทัสถานทางสังคม ค่านิยมมีอิทธิพลและมีความหมายต่อการเลือกและเป็นจุดหมายปลายทางในการกระทำ โดยบุคคลจะมีจุดมุ่งหมายหรือการกระทำหลังจากที่ได้ประเมินคุณค่าแล้ว

ทิสนา แชมณี (2546: 4) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า เป็นหลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นคุณค่าหรือแนวทางในการตัดสินใจและการดำรงชีวิต

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 127) นิยามความหมายของค่านิยมไว้ว่าเป็นความรู้สึกต่อความเชื่อที่สังคมเห็นว่า ดี-เลว มีความสำคัญ-ไม่สำคัญ พึงปรารถนา ซึ่งเป็นอุดมการณ์หรือวิถีชีวิตของมนุษย์

ยิ่งยง เรืองทอง (2542: 141) ได้ให้ความหมายค่านิยมคือ ความชอบ ความต้องการ การที่บุคคลได้เลือกพิจารณาและประเมินค่าอย่างรอบคอบแล้วจึงเข้าไปยึดมั่น ยอมรับค่านิยม ดังนั้น ค่านิยม จึงมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมหรือปฏิกิริยาของบุคคลในการเลือก การตัดสินใจ การให้คุณค่าให้ความสำคัญต่อการเลือกที่จะปฏิบัติต่อสิ่งหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ดังนั้น ค่านิยมจึงมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคม

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2542: 242) ได้ให้ความหมายค่านิยม คือ สิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และกำหนดการกระทำของตนเอง

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาซึ่งมีผลต่ออารมณ์และการแสดงออกของบุคคล อาจเป็นวัฒนธรรมหรือปทัสถานทางสังคม ค่านิยมมีอิทธิพลและมีความหมายต่อการเลือกและเป็นจุดหมายปลายทางในการกระทำ โดยบุคคลจะมีจุดมุ่งหมายหรือการกระทำหลังจากที่ได้ประเมินคุณค่าแล้ว

ความหมายค่านิยมในชุมชน

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ค่านิยมในชุมชน หมายถึง ถิ่นฐานที่อยู่ ของกลุ่มคน ถิ่นฐานนี้มีพื้นที่อ้างอิงได้ และกลุ่มคนนี้มีการอยู่อาศัย ร่วมกัน มีการทำกิจกรรม เรียนรู้ ติดต่อสื่อสาร ร่วมมือ และพึ่งพา อาศัยกัน มีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาประจำถิ่น มีจิตวิญญาณและ ความผูกพันอยู่กับพื้นที่แห่งนั้น อยู่ภายใต้การปกครองเดียวกัน ที่มา: (www.onep.go.th/uap/definition.htm, 2551)

ปาริชาติ (2543: 25) กล่าวว่าค่านิยมในชุมชน หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่พื้นที่แห่งหนึ่งมีความเชื่อในผลประโยชน์กิจกรรม และมีคุณสมบัติอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันคุณลักษณะเหล่านี้มีลักษณะเด่นเพียงพอที่จะทำให้สมาชิกนั้น ตระหนัก และเกื้อกูลกัน

สรรพ วรรณทร์ (2545: 2) กล่าวว่าค่านิยมในชุมชน หมายถึง ชุมชนเป็นสถานที่รวมของกลุ่มประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างสม่ำเสมอซึ่งสามารถถกถามเถียงกันให้คนในชุมชนมีความเชื่อ อุดมการณ์และยึดถือในจริยธรรมอย่างเดียวกัน คนในชุมชนจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และมีเอกลักษณ์ของตนเอง ลักษณะและเอกลักษณ์เหล่านี้แสดงออกให้เห็นได้จากความเชื่อ ทศนะและการประพฤติปฏิบัติของคนในชุมชนนั้น ชุมชนจะสื่อสารถ่ายทอดความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะต่างๆ ผ่านคตินิยม นิทาน จารีตและขนบธรรมเนียมประเพณี โดยถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง คนหนึ่งไปยังกลุ่มคนหรือจากกลุ่มคนหนึ่งไปยังอีกกลุ่มคนหนึ่ง รวมทั้งจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การถ่ายทอดลักษณะ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีการปฏิบัติเช่นนี้เป็นการให้การศึกษาของชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาชุมชนให้ดำรงอยู่สืบไปอย่างมั่นคงและเข้มแข็ง

โดยสรุป ค่านิยม คือ ความคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเห็นว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาซึ่งมีผลต่ออารมณ์และการแสดงออกของบุคคล อาจเป็นวัฒนธรรมหรือปทัสถานทางสังคม ค่านิยมมีอิทธิพลและมีความหมายต่อการเลือกและเป็นจุดหมายปลายทางในการกระทำ โดยบุคคลจะมีจุดมุ่งหมายหรือการกระทำหลังจากที่ได้ประเมินคุณค่าแล้ว ส่วนทางด้านค่านิยมของสังคมไทย คือสิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นวิถีของการจัดรูปแบบความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล โดยธรรมชาติของค่านิยมก็มีหลายอย่างเช่น ค่านิยมมีลักษณะสม่ำเสมอและคงที่ ค่านิยมมีลักษณะเปรียบเทียบลักษณะความสำคัญโดยการปลูกฝังค่านิยม ค่านิยมมีลักษณะเป็นความเชื่อโดยค่านิยมมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ด้านจริยธรรม ด้านสุนทรียภาพ และด้านสังคมการเมือง

4. แนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือความคิดเห็นไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือลบ ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ ความเชื่อ ซึ่งจะขอกกล่าวถึง ความหมาย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ดังนี้

เศกสิทธิ์ (2544: 6) พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์คือความพยายามที่จะขจัดความตึงเครียดหรือความกระวนกระวายหรือภาวะไม่ได้คุณภาพในร่างกายซึ่งเมื่อมนุษย์สามารถขจัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวได้แล้ว มนุษย์ย่อมได้รับความพึงพอใจในสิ่งที่ตนต้องการ

อุทัยพรรณ สุกใจ (2545: 7) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาจจะเป็นไปในเชิงประเมินค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

สุพล (2540: 27) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็นในลักษณะเชิงบวกของบุคคลเมื่อได้รับการตอบสนองของความต้องการหรือได้รับสิ่งตอบแทนที่คาดหวังไว้

สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์ (2540: 17) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกส่วนตัวที่รู้สึกเป็นสุขหรือยินดีที่ได้รับการตอบสนองของความต้องการในสิ่งที่ขาดหายไป หรือสิ่งทำให้เกิดความไม่สมดุล ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะแสดงออกของบุคคล ซึ่งมีผลต่อการเลือกที่จะปฏิบัติในกิจกรรมใดๆ นั้น

ประทีน หงส์แก้ว (2544) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

เมตตา เสวตเลข (2539) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ถ้าเมื่อใดที่สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็เกิดความรู้สึกทางบวกแต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งใดสร้างความรู้สึกผิดหวังไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่และความพึงพอใจจะส่งผลต่อขวัญในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามความพึงพอใจของแต่ละบุคคลไม่มีวันสิ้นสุด เปลี่ยนแปลงได้เสมอ ตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อม บุคคลจึงมีโอกาสที่จะไม่พึงพอใจในสิ่งที่เคยพึงพอใจมาแล้ว ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นจะต้องสำรวจตรวจสอบความพึงพอใจในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรตลอดไป ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายขององค์กรหรือหน่วยงานที่ตั้งไว้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการได้พัฒนาทฤษฎีที่อธิบายองค์ประกอบของความพึงพอใจ และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับปัจจัยอื่น ๆ ไว้หลายทฤษฎี

โคร์แมน (สมศักดิ์ คงเที่ยง; และอัญชลี ไพร์ทอง. 2542: 161-162; อ้างอิงจาก Korman. 1977) ได้จำแนกทฤษฎีความพึงพอใจในงานออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. ทฤษฎีการสนองความต้องการ กลุ่มนี้ถือว่าความพึงพอใจในงานเกิดจากความต้องการส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อผลที่ได้รับจากงานกับการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายส่วนบุคคล
2. ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม ความพึงพอใจในงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณลักษณะของงานตามความปรารถนาของกลุ่ม ซึ่งสมาชิกให้กลุ่มเป็นแนวทางในการประเมินผลการทำงาน

ส่วนมัมฟอร์ด (สมศักดิ์ คงเที่ยง; และอัญชลี ไพร์ทอง. 2542: 162; อ้างอิงจาก Manford. 1972) ได้จำแนกความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจงานจากผลการวิจัยออกเป็น 5 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มความต้องการทางด้านจิตวิทยา กลุ่มนี้ได้แก่ Maslow, A.H. , Herzberg. F และ Likert R. โดยมองความพึงพอใจงานเกิดจากความต้องการของบุคคลที่ต้องการความสำเร็จของงานและความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น

2. กลุ่มภาวะผู้นำของความพึงพอใจงานจากรูปแบบและการปฏิบัติของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มนี้ได้แก่ Blake R.R., Mouton J.S. และ Fiedler R.R.

3. กลุ่มความพยายามต่อรางวัล เป็นกลุ่มที่มองความพึงพอใจจากรายได้ เงินเดือน และผลตอบแทนอื่น ๆ กลุ่มนี้ได้แก่ กลุ่มบริหารธุรกิจของมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ (Manchester Business School)

4. กลุ่มอุดมการณ์ทางการจัดการมองความพึงพอใจจากพฤติกรรมการบริหารงานขององค์กร ได้แก่ Crozier M. และ Coulter G.M.

5. กลุ่มเนื้อหาของงานและการออกแบบงาน ความพึงพอใจงานเกิดจากเนื้อหาของตัวงาน กลุ่มแนวคิดนี้มาจากสถาบันทวิสตอค (Tavistock Institute) มหาวิทยาลัยลอนดอน

สรุปได้ว่า ทฤษฎีความพึงพอใจได้จำแนกออกเป็น ทฤษฎีการสนองความต้องการ ซึ่งเป็นความพึงพอใจส่วนบุคคล ทฤษฎีการอ้างอิงกลุ่ม เป็นความพึงพอใจในงานที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคุณลักษณะของงานตามความปรารถนาของกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการจำแนกความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจงานออกเป็น 5 กลุ่มคือ กลุ่มความต้องการทางด้านจิตวิทยา กลุ่มภาวะผู้นำของความพึงพอใจงานจากรูปแบบและการปฏิบัติของผู้นำที่มีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา กลุ่มความพยายามต่อรางวัล กลุ่มอุดมการณ์ทางการจัดการมองความพึงพอใจจากพฤติกรรมการบริหารงานขององค์กร และกลุ่มเนื้อหาของงานและการออกแบบงาน

5. แนวคิดและทฤษฎีพฤติกรรม

ความหมายของพฤติกรรม

การศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ได้มีนักจิตวิทยา นักสังคมวิทยา นักมนุษยวิทยา และ นักพฤติกรรมศาสตร์ ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมไว้หลายทฤษฎี สำหรับด้านสังคมวิทยาเป็นศาสตร์ทางพฤติกรรมหรือพฤติกรรมศาสตร์ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และพฤติกรรมของมนุษย์ ส่วนจิตวิทยาสังคมเป็นสาขาวิชาหนึ่งในกระบวนวิชาต่างๆ ทางสังคม ที่มุ่งศึกษาถึงพฤติกรรมของบุคคล อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากตัวกระตุ้นทางสังคม (วิมลสิทธิ์ หรยางกูล, 2537)

วิมลสิทธิ์ หรยางกูล (2537) กล่าวว่า พฤติกรรม คือ กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าที การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ โสตสัมผัส จักขุสัมผัส ชิวหาสัมผัส ฆานสัมผัส และ ทางผิวหนัง หรือสามารถวัดได้ด้วยเครื่องมือ พฤติกรรม ปรากฏโสตประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ ทางตา ปาก จมูก หู และผิวหนัง พฤติกรรมที่สามารถรับรู้ได้ง่ายจากรูปรส กลิ่น เสียง ความถูกต้อง ซึ่งเป็นประเภทที่สังเกตเห็นได้ง่ายจากอิริยาบถต่างๆ เช่น การนอน นั่ง ยืน เดิน วิ่ง กระโดด การกิน พูด ด่า กอด จูบ ฯลฯ พฤติกรรมบางอย่างบุคคลพยายามปกปิดซ่อนเร้นจึงเกิดเป็นพฤติกรรมที่ไม่สามารถจะสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ ต้องอาศัยเครื่องวัด เช่น เครื่องจับเท็จ แบบทดสอบเครื่องวัด คลื่นหัวใจ

พจนานุกรมลอนแมน (Longman) (เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล, 2541:18; อ้างอิงจาก Robert M. Goldenson. 1984: 90) ได้ให้คำจำกัดความว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือ การตอบสนองของการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น ภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดมุ่งหมายสังเกตเห็นได้ หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญมาแล้ว หรือเป็นไปอย่างไม่รู้สึกรู้ว่า

ประสิทธิ์ ทองอุ้น และคนอื่นๆ (2542) กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคลนั้น ไม่รวมเฉพาะสิ่งที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้นแต่ยังรวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในใจของบุคคล ซึ่งคนภายนอกไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง เช่น ค่านิยม (Value) ที่ยึดถือเป็นหลักการในการประเมินสิ่งต่างๆ ทักษะคติหรือเจตคติ (Attitude) ที่เขามีต่อสิ่งต่างๆ ความคิดเห็น (Opinion) ความเชื่อ (Belief) รสนิยม (Taste) และสภาพจิตใจ ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลเป็นเหตุปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรม

วันเพ็ญ อังคศิริสรรพ (2545: 12) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นกิริยาอาการ หรือปฏิบัติการที่แสดงออกหรือเกิดขึ้นเมื่อเผชิญกับสิ่งเร้า (Stimulus) ซึ่งจะมาจากภายในหรือภายนอกร่างกายก็ได้ และปฏิบัติการที่แสดงออกนี้มีได้เป็นพฤติกรรมทางกายเท่านั้น แต่รวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับจิตใจด้วย

นอกจากนี้คำว่า พฤติกรรม (Behavior) ยังแทนได้กับคำว่า Action และถือว่าการเคลื่อนไหว ของ อินทรีย์ทุกชนิดปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรม ต้องมีแรงจูงใจ หรือต้องมีมูลเหตุอย่างใดอย่างหนึ่ง

โรเบิร์ต เอ็ม โกลเด้นเซอร์ (ประสิทธิ์ ทองอุ้น; และคนอื่น ๆ. 2542; อ้างอิงจาก Robert M. Goldensor. 1984: 90) กล่าวว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำหรือการตอบสนองของการกระทำทางจิตวิทยา ของแต่ละบุคคลและเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็น กิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่เป็นไปอย่างมีจุดหมาย สังเกตเห็นได้ หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่างๆ ที่ได้ ผ่านการใคร่ครวญ

จากคำจำกัดความต่างๆ ของความหมายของพฤติกรรมผู้วิจัยสรุปได้ว่า“พฤติกรรม” หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตามที่มีมนุษย์กระทำตอบสนองต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยการกระทำนั้น ผู้กระทำอาจจะกระทำโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ และบุคคลอื่นอาจจะสังเกตเห็นหรือรับรู้การกระทำนั้นได้ หรือไม่ก็ตาม

ประเภทของพฤติกรรม

วิลลิสทรี ทรายางกุล (2537) ได้แบ่ง พฤติกรรมเป็น 2 ชนิด คือ

1. พฤติกรรมที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Unlearned Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำเองโดยไม่มี การเรียนรู้มาก่อนเลย พฤติกรรมติดมาแต่กำเนิดอาจเกิดขึ้นนานหลังจากกำเนิดอินทรีย์ก็ได้ เพราะฉะนั้นบางทีจึงเป็นที่สงสัยว่าอาจไม่ใช่เป็นพฤติกรรมติดตัวมาแต่กำเนิด อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมติดตัวมาแต่กำเนิดได้เกิดขึ้นหลังจากที่อินทรีย์เกิดขึ้นแล้วนานๆ มักหลีกเลี่ยงประสิทธิผลของการเรียนรู้ไม่ได้

2. พฤติกรรมที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ (Learned Behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่อินทรีย์ทำขึ้น หลังจากได้มีการเรียนรู้หรือเลียนแบบจากบุคคลอื่นในสังคม พฤติกรรมประเภทนี้อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า พฤติกรรมทางสังคม

การกระทำหรือการแสดงออกของมนุษย์ทั้งทางความรู้สึกนึกคิด คำพูด การกระทำทางต่างๆ มีความสำคัญ เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการอยู่ร่วมกันในสังคม การจำแนกพฤติกรรมของบุคคล อาจจำแนกออกได้หลายลักษณะ ถ้าจำแนกโดยอาศัยการสังเกตเป็นหลักสำคัญมีผู้จำแนกไว้ดังนี้ ประสิทธิ์ ทองอุ้น และคนอื่น ๆ (2542) ได้แบ่งพฤติกรรมตามการสังเกตออกเป็น 2 ประเภท โดยแบ่งได้ดังนี้

1. พฤติกรรมภายในหรือพฤติกรรมปกปิด (Covert Behavior) คือ การกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ซึ่งสมองจะทำหน้าที่รวบรวมและสั่งการ มีทั้งที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การเต้นของหัวใจ

การบีบตัวของลำไส้ และที่เป็นนามธรรม ได้แก่ ความคิด ความรู้สึก ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ซึ่งที่อยู่
ในสมองของคนไม่สามารถสังเกตเห็นได้

2. พฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) คือ ปฏิกริยาของบุคคล หรือ
กิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ทั้งวาจา การกระทำ ท่าทางต่างๆ เช่น การพูด
การหัวเราะ การกินอาหาร การรักษาความสะอาด การปลูกต้นไม้ พฤติกรรมภายนอกเป็นปัจจัยที่
สำคัญที่สุดของมนุษย์ในการที่จะอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น และเป็นสาเหตุที่สำคัญในการอนุเคราะห์โลก
หรืออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และยังได้จำแนกพฤติกรรมออกเป็นอีก 2 ลักษณะคือ

2.1 พฤติกรรมปกติ หมายถึง พฤติกรรมของบุคคลในสังคมใดต้องเป็นไปตามพัฒนาการ
ต้องสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัยและต้องเป็นไปตามกฎหมายของสังคมนั้น ซึ่งมีเกณฑ์ใน
การพิจารณา คือ

- 1) ต้องเป็นไปตามขั้นตอนของพัฒนาการตามวุฒิภาวะของบุคคล
- 2) ต้องสอดคล้องกลมกลืนกับวัฒนธรรมทางสังคมที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่
- 3) ต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของสังคมที่กำหนดไว้

2.2 พฤติกรรมผิดปกติ หรือพฤติกรรมอปกติ หมายถึง พฤติกรรมใดที่ไม่เป็นไปตาม
เกณฑ์พิจารณา นักพฤติกรรมศาสตร์บางคนเรียกพฤติกรรมอปกติว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบน อาจ
เบี่ยงเบนไปในทางบวกหรือลบก็ได้ ซึ่งพฤติกรรมที่ผิดปกติในวัฒนธรรมหนึ่ง อาจถือเป็นปกติใน
วัฒนธรรมอื่น ทั้งนี้เพราะในแต่ละวัฒนธรรมต่างก็มีระบบการให้คุณค่าพฤติกรรมแตกต่างกันไป

จากบทความข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทที่สำคัญคือ พฤติกรรมที่ติด
ตัวมาแต่กำเนิด (Unlearned Behavior) หมายถึงการกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลทั้งที่เป็น
รูปธรรม และ พฤติกรรมภายนอกหรือพฤติกรรมเปิดเผย (Overt Behavior) หมายถึงปฏิกริยาของ
บุคคล หรือกิจกรรมของบุคคลที่ปรากฏออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ทั้งวาจา การกระทำ ท่าทางต่างๆ

องค์ประกอบของพฤติกรรม

ครอนบาค (Cronbach อ้างถึงใน วันเพ็ญ อังคศิริสรรพ, 2545:13) อธิบายว่า พฤติกรรมของ
คนเรามีองค์ประกอบอยู่ 7 ประการ

1. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ทำให้เกิดกิจกรรม คนเราต้อง
ทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เกิดขึ้น กิจกรรมบางอย่างก็ให้ความพอใจหรือ สอนองความ
ต้องการได้ทันที แต่ความต้องการหรือวัตถุประสงค์บางอย่างก็ต้องใช้เวลานานจึงจะสามารถบรรลุผล
สมความต้องการ คนเราจะมีความต้องการหลายๆ อย่าง ในเวลาเดียวกันและมักจะต้องเลือกสนอง
ความต้องการที่รีบด่วนก่อน และสนองความต้องการที่ห่างออกไปในภายหลัง

2. ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะหรือ ความสามารถที่จำเป็นในการทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ คนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้หมดทุกอย่าง ความต้องการบางอย่างอยู่นอกเหนือความสามารถของเรา

3. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

4. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่คนเราจะทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งลงไป เขาต้องพิจารณาสถานการณ์เสียก่อนแล้วตัดสินใจเลือกวิธีการที่คาดว่าจะได้รับความพอใจมากที่สุด

5. การตอบสนอง (Response) เป็นการทำกิจกรรมเพื่อสนอง ความต้องการโดยวิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นการแปลความหมาย

6. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลจากการกระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจจะตามที่คาดไว้(Confirm) หรืออาจตรงข้ามกับความคาดหมาย (Contradict) ก็ได้

7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwaring) หากคนเราไม่สามารถสนองความต้องการได้ก็กล่าวได้ว่าเขาประสบกับความผิดหวัง ในกรณีเช่นนี้เขาอาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานะเสียใหม่ และเลือกวิธีการสนองตอบใหม่ก็ได้

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของพฤติกรรมมีส่วนประกอบที่สำคัญดังนี้คือ ความมุ่งหมาย (Goal) คือเป็นความต้องการเพื่อ สอนองความต้องการได้ทันที ความพร้อม (Readiness) หมายถึง ระดับวุฒิภาวะ สถานการณ์ (Situation) และผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence)

สิ่งกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

จากความหมายและองค์ประกอบของพฤติกรรม จะเห็นได้ว่า การแสดงออกของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์จะต้องมีสิ่งที่เป็นตัวกำหนดการแสดงออกนั้น ซึ่งจะทำให้ การแสดงออกของพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละบุคคลแตกต่างกันไป

ประสิทธิ์ ทองอุ่น และคนอื่น ๆ (2542) กล่าวว่า สิ่งกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ มีหลายประการ ซึ่งอาจแยกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ลักษณะนิสัยส่วนตัว ได้แก่

1.1 ความเชื่อ หมายถึง การที่บุคคลคิดถึงอะไรก็ได้ในแง่ข้อเท็จจริงซึ่งไม่จำเป็นต้องถูกหรือผิดเสมอไป ความเชื่ออาจได้มาโดยการเห็น การบอกเล่า การอ่าน รวมทั้งการคิดขึ้นมาเอง

1.2 ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนนิยมยึดถือประจำใจ ที่ช่วยตัดสินใจในการเลือก

1.3 ทักษะหรือเจตคติมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมส่วนบุคคล กล่าวคือ ทักษะเป็นแนวโน้มหรือขั้นเตรียมพร้อมของพฤติกรรมและถือว่าทักษะมีความสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมในสังคม

1.4 บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่กำหนดว่าบุคคลหนึ่งจะทำอะไรถ้าเขาอยู่ในสถานการณ์หนึ่ง เป็นสิ่งที่บอกว่าคุณจะปฏิบัติอย่างไร ในสถานการณ์ต่างๆ

2. กระบวนการอื่นๆ ทางสังคม

2.1 สิ่งกระตุ้นพฤติกรรม (Stimulus Object) และความเข้มข้นของสิ่งกระตุ้นพฤติกรรม ลักษณะนิสัยของบุคคล คือ ความเชื่อ ทักษะ บุคลิกภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก็จริงแต่พฤติกรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้ ถ้าไม่มีสิ่งกระตุ้นพฤติกรรมซึ่งเป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในบุคคล ได้แก่การสะสมความรู้ ประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ ที่เคยได้รับหรืออาจได้รับจากภายนอก อาทิ จากข่าวสาร คำบอกเล่าของบุคคล เป็นต้น

2.2 สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมทั้งที่เป็นบุคคลและไม่ใช่มนุษย์ ซึ่งอยู่ในสถานะที่บุคคลกำลังจะมีพฤติกรรม

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 27) ได้กล่าวว่า ทักษะ บรรทัดฐาน ของสังคม นิสัย และผลที่คาดว่าจะได้รับหลังทำพฤติกรรมนั้นๆ เป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์

วิมลสิทธิ์ หรยางกุล (2537) ได้กล่าวถึงการพัฒนาพฤติกรรมว่าขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ คือ

1. ลักษณะทางพันธุกรรมที่ได้รับมรดกตกทอดมาจากบิดามารดา
2. สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอของบุคคล
3. ช่วงชีวิต ซึ่งเป็นระดับการพัฒนาของบุคคลตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยเป็นผลมาจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ในอดีต

ฉะนั้นปัจจัยทั้งสามนี้จะส่งอิทธิพลร่วมกัน โดยพันธุกรรมจะกำหนดระดับ การพัฒนาของมนุษย์ให้มีศักยภาพ (Potentiality) ที่แตกต่างกันมาแต่กำเนิด แต่การที่บุคคลจะสามารถพัฒนาได้ถึงขีดสูงสุดได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541: 27) ได้กล่าวว่า วิวัฒนาการและพฤติกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้คนและสัตว์ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยถ้าพฤติกรรมใด ที่แสดงออกแล้วสามารถที่จะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ พฤติกรรมนั้นก็ยังคงอยู่ต่อไปได้ แต่ถ้าพฤติกรรมที่แสดงออกมาแล้วมีการปรับตัวได้น้อยกว่า พฤติกรรมนั้นก็สูญสลายไป

วิภาวรัตน์ โพธิสมภาพวงษ์ และวิษชุดา บุญประเสริฐ (2542: 17) ได้กล่าวถึง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ได้แก่

1. กลุ่มสังคม (Social Group) ได้แก่ กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนโรงเรียน กลุ่มเพื่อนร่วมสถาบันเดียวกัน
 2. บุคคลที่เป็นแบบอย่าง (Identification Figure) ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้อง ครู ผู้ที่มีชื่อเสียงในสังคม
 3. สถานภาพ (Status) อาจเป็นสถานภาพที่สังคมกำหนดไว้ให้ เช่น เพศ อายุ ศาสนา ฯลฯ หรืออาจเป็นสถานภาพที่บุคคลนั้นหามาได้ด้วยตนเอง เช่น ยศ ตำแหน่ง ฯลฯ เมื่อบุคคลมี สถานภาพที่แตกต่างกันออกไป พฤติกรรมก็ย่อมแตกต่างกันด้วย
 4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น ในปัจจุบันมนุษย์นิยมใช้เครื่องทุ่นแรงต่างๆ ในการทำงานแทนการใช้แรงงานเหมือนอย่างแต่ก่อน ทำให้พฤติกรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
 5. กฎหมาย พฤติกรรมบางส่วนของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยกฎหมาย เช่น การสูบบุหรี่บนรถประจำทางในเขตกรุงเทพมหานครถือว่าผิดกฎหมาย ดังนั้นพฤติกรรมการสูบบุหรี่บนรถประจำทางก็น้อยลง
 6. ศาสนา แต่ละศาสนามีกฎเกณฑ์ข้อห้ามที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในสถานการณ์อย่างเดียวกัน คนที่นับถือศาสนาต่างกันก็อาจแสดงพฤติกรรมที่ต่างกันได้ ทั้งนี้เนื่องจาก อิทธิพลของศาสนา นั้นเอง
 7. ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อต่างๆ ล้วนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตน ของบุคคลทั้งสิ้น เช่น ประเพณีในการเลี้ยงเด็กในแต่ละสังคมก็แตกต่างกันออกไปตามความเชื่อเป็นต้น
 8. สิ่งแวดล้อม คนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกันออกไปพฤติกรรมก็ต่างกันด้วย เช่นคนในชนบทกับคนในเมือง
 9. ทักษะคต มีอิทธิพลต่อการแสดงออกของมนุษย์ เช่น นักเรียนมีทักษะคตที่ไม่ดีต่อครูผู้สอนก็มักจะแสดงพฤติกรรมแปลกๆ ออกมา เช่น ไม่ตั้งใจเรียน หรือขาดเรียนเมื่อถึงชั่วโมงที่ครูคนนั้นสอน เป็นต้น
 10. การเรียนรู้ ในทางจิตวิทยาถือว่า พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์เกิดจาก การเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยตลอดจากตั้งแต่เด็กจนโต เช่น เด็กเรียนรู้ การปฏิบัติตนจากการที่ได้ดูตัวอย่างจากผู้ใหญ่
- วูดเวิร์ท (วิกาวัตน์ โพธิสมภาพวงษ์; และวิชชุดา บุญประเสริฐ. 2542: 18; อ้างอิงจาก Woodworth. n.d.) อธิบายว่าเมื่อร่างกายมีความต้องการ (Physiological Needs) ก็จะก่อให้เกิดพลังงานขึ้น พลังงานนี้เรียกว่าพลังงานขับ (Drive) ที่เร่งเร้าให้เรามีพฤติกรรม เช่น ความคิด ความกระหาย การขับถ่าย อุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น

คนเรามีความต้องการทางร่างกายและความต้องการทางสังคมในแต่ละวัฒนธรรมเพื่อที่จะใช้ศัพท์ที่รวมความทั้งแรงขับทางสังคมด้วย จึงรวมเรียกว่า “แรงจูงใจ (Motives)” สรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากแรงจูงใจ 2 ประการ คือ

1. แรงจูงใจทางร่างกาย เป็นผลมาจากความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เช่น ความหิว ความกระหาย ความเหนื่อย ฯลฯ
2. แรงจูงใจทางสังคม เป็นผลมาจากความต้องการทางสังคม (Social Needs) เช่น ความรักของวัยรุ่น ความมีเกียรติ ได้รับคำยกย่องชมเชย ฯลฯ

สรุปแล้ว สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ในระดับมหภาค ได้แก่ วัฒนธรรมปทัสถานของสังคม ความคาดหวังในชนบท สถานภาพ สถาบันหรือองค์กรทางสังคม ส่วนในระดับจุลภาค คือมองที่ตัวบุคคลเอง และสิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การรับรู้ การเรียนรู้ ทักษะคิด ความเชื่อ ค่านิยม ฯลฯ ซึ่งรวมอยู่ในบุคลิกภาพของบุคคลนั่นเอง

การวัดพฤติกรรม

พฤติกรรมของบุคคลมีทั้งพฤติกรรมภายนอก และพฤติกรรมภายใน การที่จะศึกษาพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ถ้าเป็นพฤติกรรมภายนอกที่บุคคลแสดงออกมาให้บุคคลอื่นเห็นได้ จะศึกษาได้ คือ การสังเกตโดยตรงและโดยอ้อม แต่ถ้าเป็นพฤติกรรมภายในไม่สามารถสังเกตได้ ต้องใช้วิธีทางอ้อม โดยการสัมภาษณ์ การทดสอบด้วยแบบทดสอบและการทดลองในห้องปฏิบัติการและในชุมชน เพราะฉะนั้นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมอาจทำได้โดยการสร้างเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตประกอบการสัมภาษณ์ หรือใช้เครื่องมืออื่นประกอบ เช่น เครื่องวัดความดันโลหิต เครื่องฟังการเต้นของหัวใจ เป็นต้น

ประสิทธิ์ ทองอุ่น และคนอื่น ๆ (2542) ได้กล่าวถึง วิธีการศึกษาพฤติกรรมมี 2 วิธี คือ

1. การศึกษาพฤติกรรมโดยตรง ทำได้โดย

1.1 การสังเกตแบบให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว (Direct Observation) เช่น ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในห้องเรียน โดยบอกให้นักเรียนในชั้นได้ทราบว่าจะสังเกตดูว่าใครทำกิจกรรมอะไรบ้างในห้อง การสังเกตแบบนี้ บางคนอาจไม่แสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมาก็ได้

1.2 การสังเกตแบบธรรมชาติ (Naturalistic Observation) คือ การที่บุคคลผู้ต้องการสังเกตพฤติกรรม ไม่ได้กระทำตนเป็นที่รบกวนพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต และเป็นไปในลักษณะ ที่ทำให้ผู้ถูกสังเกตไม่ทราบว่าถูกสังเกตพฤติกรรม การสังเกตแบบนี้ จะได้พฤติกรรมที่แท้จริงมาก และจะทำให้สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายพฤติกรรมในสถานที่ใกล้เคียงกัน หรือที่เหมือนกัน ข้อจำกัดของวิธี

สังเกต แบบธรรมชาติ คือ ต้องใช้เวลามาก จึงสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการได้ และการสังเกตต้องทำเป็น เวลาติดต่อกันเป็นจำนวนหลายครั้งพฤติกรรมบางอย่างอาจต้องใช้เวลาสังเกตถึง 5 ปี หรือ 100 ปี ก็ได้

2. การศึกษาพฤติกรรมโดยอ้อม แบ่งออกได้ 4 วิธี คือ

2.1 การสัมภาษณ์ เป็นวิธีที่ผู้ศึกษาต้องการซักถามข้อมูลจากบุคคลหรือ กลุ่มของบุคคล ซึ่งทำได้โดยตรงหรือมีคนกลางทำหน้าที่ซักถามให้ก็ได้ เช่น ใช้ล่ามสัมภาษณ์คนที่พูดคนละภาษา การสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบถึงพฤติกรรมของบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การสัมภาษณ์โดยตรง ทำได้โดยผู้สัมภาษณ์ซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นเรื่องๆ ตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายเอาไว้ อีกประเภทคือ การสัมภาษณ์โดยทางอ้อม หรือไม่เป็นทางการ ผู้ถูกสัมภาษณ์จะไม่ทราบว่าผู้สัมภาษณ์ต้องการอะไร ผู้สัมภาษณ์จะพูดคุยไปเรื่อยๆ โดยจะสอดแทรกเรื่องจะสัมภาษณ์เมื่อมีโอกาส ซึ่งผู้ตอบ จะไม่รู้ตัวว่า เป็นสิ่งที่ผู้สัมภาษณ์เจาะจงที่จะทราบถึงพฤติกรรม การสัมภาษณ์ทำให้ได้ข้อมูลมากมาย แต่ก็มีข้อจำกัด คือ บางเรื่องผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต้องการเปิดเผย

2.2 การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรมของคนเป็นจำนวนมาก และเป็นผู้ที่อ่านออกเขียนได้ หรือสอบถามกับบุคคลที่อยู่ห่างไกล อยู่กระจัดกระจายมาก นอกจากนี้ ยังสามารถถามถึงพฤติกรรมในอดีต หรือต้องการทราบแนวโน้มพฤติกรรมในอนาคตได้ ข้อดี อีกประการหนึ่ง คือ ผู้ถูกศึกษาสามารถที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ปกปิด หรือพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่ยอมแสดงให้บุคคลอื่นทราบได้โดยวิธีอื่นซึ่งผู้ถูกศึกษาแน่ใจว่าเป็นความลับ และ การใช้แบบสอบถามจะใช้ศึกษาเวลาได้ก็ได้

2.3 การทดลอง เป็นการศึกษาพฤติกรรมโดยผู้ศึกษาจะอยู่ในสภาพ การควบคุม ตามที่ผู้ศึกษาต้องการ โดยสภาพที่แท้จริงแล้ว การควบคุมจะทำได้ในห้องทดลอง แต่ในชุมชน การศึกษาพฤติกรรมของชุมชนโดยควบคุมตัวแปรต่างๆ คงเป็นไปได้น้อยมาก การทดลองในห้องปฏิบัติการจะให้ข้อมูลมีขีดจำกัด ซึ่งบางครั้งอาจนำไปใช้ในสภาพความเป็นจริงได้ไม่เสมอไป แต่ วิธีนี้มีประโยชน์มากในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลทางการแพทย์

2.4 การทำบันทึก วิธีทำให้ทราบพฤติกรรมของบุคคล โดยให้บุคคลแต่ละคนทำบันทึก พฤติกรรมของตนเอง ซึ่งอาจเป็นบันทึกประจำวัน หรือศึกษาพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่น พฤติกรรมการกิน พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมทางสุขภาพ พฤติกรรมสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สรุป การสังเกตพฤติกรรมทั้งที่ผู้ถูกสังเกตรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัวก็ตาม ผู้สังเกตจะต้องมีความละเอียด ต้องสังเกตให้เป็นระบบ และมีการบันทึกเมื่อสังเกตพฤติกรรมได้แล้ว นอกจากนี้ผู้สังเกตต้องไม่มีอคติต่อผู้ถูกสังเกต ซึ่งจะให้ได้ผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

6. ความเป็นมา และความสำคัญของชุมชนริมคลองอัมพวา

ชุมชนอัมพวาตั้งอยู่ในพื้นที่ตอนกลางของอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม อยู่ห่างจาก กรุงเทพฯ ประมาณ 70 กิโลเมตร อัมพวาเป็นชุมชนริมน้ำที่ยังคงเอกลักษณ์การตั้งถิ่นฐานริมน้ำในอดีต ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองบริเวณสองฝั่งคลองอัมพวา ครอบคลุมพื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวาและ บางส่วนของตำบลบางช้าง อำเภออัมพวาและบางส่วนของตำบลบ้านปรก อำเภอเมืองสมุทรสงคราม พื้นที่บริเวณนี้รวมทั้งพื้นที่ตอนบนของจังหวัดสมุทรสงครามในเขตอำเภออัมพวาและอำเภอบางคนที เดิมเรียกว่า “แขวงบางช้าง” รวมอยู่กับเมืองราชบุรี ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนอัมพวามีมา ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก มหาราช ขณะดำรงพระอิสริยยศเป็น “หลวงยกกระบัตร เมืองราชบุรี” ได้ทรงสมรสกับท่านนาก (สมเด็จพระ อัมรินทรเทพามาตย์) ธิดาของท่านทองและท่านสั้น มหาเศรษฐีแห่งแขวงบางช้าง (พื้นที่เขตอำเภอ อัมพวาและบางส่วนของอำเภอบางคนที เดิมเรียกว่า “แขวงบางช้าง” รวมอยู่กับเมืองราชบุรี) ทั้งสอง พระองค์ได้ทรงหลบภัยพม่ามาอยู่ที่บ้านอัมพวา ระหว่างนั้นสมเด็จพระอัมรินทรามาตย์ได้ประสูติพระ ราชโอรส ทรงพระนามว่า “ฉิม” ซึ่งต่อมาคือ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 ระหว่างที่หลบภัยจากพม่านี้เอง กรมสมเด็จพระศรีสุตดารักษ์ พระพี่นางองค์ที่ 2 ของพระบาทสมเด็จพระ พุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งเสด็จมาหลบภัยอยู่ที่บ้านอัมพวาด้วยเช่นกันก็ได้ประสูติพระธิดา ทรงพระนามว่า “บุญรอด” ซึ่งต่อมาก็คือสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตย์ พระบรมราชินีในล้นเกล้า รัชกาลที่ 2 ในปี พ.ศ. 2483 ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกายกฐานะตำบลอัมพวาขึ้นเป็นเทศบาลตำบล อัมพวา มีตราประจำตำบลเป็นรูปวงกลมมีช้างเผือกอยู่ในปามะม่วง เทศบาลตำบลอัมพวาจึงหมายถึง ตำบลในท้องที่มีมะม่วงมากหรือตั้งอยู่ในปามะม่วง

การที่ชุมชนอัมพวาเป็นสถานที่ประสูติของพระมหากษัตริย์และพระราชินีต้นมหากษัตริบรม ราชวงศ์หลายพระองค์จึงมีเจ้านายเสด็จประพาสเมืองนี้อยู่เสมอ เช่น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า เจ้าอยู่หัว เคยเสด็จมาสร้างพระปรารักษ์ที่วัดอัมพวันเจติยารามและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จประพาสต้น พ.ศ. 2447 (ร.ศ. 123) ได้เสด็จประพาสตลาดคลองอัมพวาและวัด อัมพวันเจติยาราม สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพยังได้ทรงนิพนธ์เรื่องการเสด็จประพาสต้นไว้ด้วย เช่นกัน นอกจากนี้ประวัติศาสตร์ที่ทรงคุณค่าที่กล่าวมาแล้ว ชุมชนอัมพวายังมีวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ ผูกพันกับแม่น้ำลำคลองซึ่งดำเนินมาจากต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติของชุมชนริมคลองอัมพวา

ชุมชนอัมพวามีระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวเนื่องจาก สภาพที่ตั้งของพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มใกล้กับปากแม่น้ำที่ไหลลงสู่อ่าวไทย ทำให้มีการตกตะกอนของแร่ธาตุ ต่างๆ ชุมชนอัมพวามีคลองสาขาย่อยของแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านหลายสาย ได้แก่ คลองอัมพวา คลอง

ดาวดึงส์ คลองผีหลอก คลองบางจาก และคลองเล็กๆ ที่แยกย่อยจากคลองที่กล่าวมาข้างต้น สร้างความอุดมสมบูรณ์ของดินในพื้นที่ ประชากรของชุมชนอัมพวาจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยพื้นที่ที่อยู่ถัดไปจากเรือนแถวริมคลองอัมพวาส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนผลไม้ ในขณะที่พื้นที่ริมน้ำเป็นแหล่งที่พักอาศัยและพาณิชยกรรม

พื้นที่สวนผลไม้ในชุมชนอัมพวาจะขุดร่องตลอดแนวสวน เพื่อให้น้ำเข้ามาใช้รดน้ำต้นไม้ ผลไม้ที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นมะพร้าว ลิ้นจี่ ส้มโอ ด้วยสภาพพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการเกษตรทำให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ นอกจากการค้าขายผลไม้ที่ได้จากการทำสวนแล้วพื้นที่สวนผลไม้ยังกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจอีกด้วย

นอกจากความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ อัมพวายังได้ชื่อว่าเป็น “เมืองสามน้ำ” กล่าวคือแม่น้ำแม่กลองและคลองสายต่าง ๆ รวมทั้งคลองอัมพวาด้วย ในช่วง 1-2 ชั่วโมงแรกที่เกิดน้ำทะเลหนุนจะยังคงเป็น “น้ำจืด” ช่วง 3-4 ชั่วโมงต่อมา น้ำทะเลเข้ามาหนุนน้ำในลำคลองมากขึ้น ทำให้เกิดเป็น “น้ำกร่อยหรือน้ำล้นจืดล้นเค็ม” และในช่วง 5-6 ชั่วโมง น้ำเค็มจะเข้ามาแทนที่น้ำจืดทั้งหมด น้ำในคลองอัมพวาจึงกลายเป็น “น้ำเค็ม” ซึ่งรวมเป็นสามน้ำในคลองเดียวกัน

การเป็น “เมืองสามน้ำ” ของชุมชนอัมพวาส่งผลให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศ มีพืชมากมายหลายชนิด ทั้งต้นฝ้ายทะเล ต้นจิก ต้นโพธิ์ทะเล ต้นลำพูที่เป็นแหล่งอาหารและที่อยู่อาศัยของหิ่งห้อยและสัตว์นานาชนิดที่พบเห็นได้ทั่วไป เช่น ปลา กุ้งแม่น้ำ สัตว์น้ำต่าง ๆ รวมถึงนกนานาชนิด ความหลากหลายทางชีวภาพดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติของชุมชนได้เป็นอย่างดี

จากการที่ชุมชนอัมพวามีระบบนิเวศที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของต้นลำพูทำให้สามารถพบเห็นต้นลำพูทั่วไปในบริเวณริมแม่น้ำแม่กลอง บริเวณนี้เองเป็นที่อยู่ของหิ่งห้อยนับล้านตัว หิ่งห้อยกินใบอ่อนของต้นลำพูเป็นอาหารและอาศัยโพรงดินใต้ต้นลำพูเป็นที่วางไข่ การเพ็ชมหิ่งห้อยจะต้องใช้เรือล่องไปตามแม่น้ำแม่กลองตอนกลางคืน อีกบริเวณหนึ่งที่สามารถพบหิ่งห้อยได้มากคือ คลองผีหลอก ซึ่งเชื่อมต่อกับคลองอัมพวาและแม่น้ำแม่กลอง

พัฒนาการการตั้งถิ่นฐาน

จากระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำและมีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน ทำให้พื้นที่ชุมชนอัมพวามีความอุดมสมบูรณ์ การตั้งถิ่นฐานในอดีตจึงมักอิงอยู่กับแม่น้ำลำคลอง เพราะจำเป็นต้องอาศัยสายน้ำในการดำรงชีวิต ทั้งอุปโภค บริโภคและใช้ในการสัญจร นอกจากนั้นการประกอบอาชีพและกิจกรรมทางสังคมก็มีความสัมพันธ์กับน้ำด้วยเช่นกัน

ความอุดมสมบูรณ์และความได้เปรียบในด้านที่ตั้งที่มีแม่น้ำแม่กลองและคลองอัมพวาไหลผ่านทำให้มีผู้อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งเพิ่มมากขึ้น มีทั้งชาวไทยและชาวไทยเชื้อสายจีนซึ่งเข้ามาทำ

การค้าขาย นอกนั้นมีเขมรและลาวปะปนอยู่บ้าง การตั้งถิ่นฐานจะหนาแน่นมากบริเวณริมแม่น้ำและคลอง โดยมีตลาดเป็นศูนย์กลางของชุมชน การตั้งถิ่นฐานของชุมชนโดยเริ่มแรกกระจายตัวอยู่บริเวณสองฝั่งของแม่น้ำแม่กลองและคลองที่เชื่อมโยงกับแม่น้ำแม่กลอง ได้แก่ คลองอัมพวา คลองบางจาก คลองดาวดึงษ์ คลองลัดดาโชติ คลองผีหลอก คลองบางช้าง เป็นต้น

การตั้งถิ่นฐานในอดีตของชุมชนนั้นคำนึงถึงปัจจัยการเพาะปลูกคือ แหล่งน้ำเป็นหลัก มีรูปแบบยาวตามแนวแม่น้ำลำคลองหรือตามเส้นทางคมนาคม ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ชุมชนอัมพวาเป็นศูนย์กลางการค้าทางน้ำที่สำคัญ มีตลาดน้ำอัมพวาเป็นศูนย์กลางของพื้นที่ ตลอดแนวสองฝั่งคลองอัมพวาเป็นชุมชนริมน้ำ พัฒนาการการตั้งถิ่นฐานของชุมชนอัมพวาแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 ชุมชนหมู่บ้านประมงและการเกษตรเพื่อยังชีพ (สมัยก่อนกรุงศรีอยุธยา) จากหลักฐานทางธรณีวิทยา บริเวณจังหวัดสมุทรสงคราม เคยเป็นทะเลตมมาก่อน ทำให้สันนิษฐานได้ว่าพื้นที่บริเวณชุมชนอัมพวาพัฒนาขึ้นมาจากสภาพแวดล้อมดังกล่าว จนมีลักษณะเป็นพื้นที่ป่าชายเลน อุดมและช่วงเวลาที่แม่น้ำกร่อยเข้าถึงคงจะมีมากกว่าในปัจจุบันจึงไม่สามารถทำการเกษตรได้หากไม่มีระบบชลประทานที่สมบูรณ์พอ รูปแบบการอยู่อาศัยคาดว่าจะเป็นในลักษณะหมู่บ้านประมงที่ยังชีพ โดยการจับปลาและหาอาหารทะเล

ช่วงที่ 2 ชุมชนเกษตรกรรมและตลาดน้ำเพื่อการค้าขายยุคแรก (สมัยอยุธยา – กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น) สันนิษฐานว่ารูปแบบชุมชนในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ คงเป็นกลุ่มบ้านสวนริมน้ำมีเรือนแพค้าขายของชาวจีนอยู่บริเวณปากคลอง มีการค้าขายผลหมากรากไม้ เครื่องอุปโภคบริโภคไปจนถึงเครื่องประดับของฟุ่มเฟือย

ช่วงที่ 3 ชุมชนเกษตรกรรมและตลาดน้ำยุคหลัง (สมัยรัชกาลที่ 5 – พ.ศ. 2515) จากการที่ตลาดน้ำพัฒนาองค์ประกอบและความสำคัญขึ้นมา จึงเริ่มมีการพัฒนาพื้นที่บริเวณสองฝั่งคลอง การอนุญาตให้ชาวบ้านถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของตนเองทำให้มีการจับจองพื้นที่ริมน้ำแถวปากคลองอัมพวามากขึ้น รูปแบบชุมชนเปลี่ยนเป็นชุมชนตลาดร้านค้าริมฝั่งผสมกับเรือขายสินค้าในคลอง โดยกลุ่มชาวจีนระลอกหลังราว 100 ปีก่อน ได้ทยอยอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งหากินในพื้นที่ การเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่ชัดเจนคงเป็นกลุ่มเรือนแถวร้านค้าที่เพิ่มมากขึ้นตลอดสองฝั่งคลอง

ช่วงที่ 4 ชุมชนในช่วงการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศและการย้ายศูนย์กลางความเจริญ (พ.ศ. 2516 – พ.ศ. 2544) การพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบกและการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของกลุ่มน้ำแม่กลองซึ่งเป็นผลมาจากการสร้างเขื่อนบริเวณต้นน้ำก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงศูนย์กลางความเจริญครั้งใหญ่ จากเดิมที่ศูนย์กลางความเจริญถูกกำหนดโดยโครงข่ายลำน้ำกลายเป็นศูนย์กลางความเจริญถูกกำหนดโดยโครงข่ายถนน การพัฒนาโครงข่ายถนนในจังหวัดสมุทรสงครามโดยไม่คำนึงถึงศูนย์กลางความเจริญดั้งเดิมทำให้ความเจริญย้ายออกไปยังพื้นที่ซึ่งมีเครือข่ายการคมนาคมทางบกที่สมบูรณ์

กว่า คือ เมืองแม่กลอง กิจการค้าขายที่เคยคึกคักก็กลับกลายเป็นเงียบเหงา ผู้คนเริ่มย้ายออกจากพื้นที่ เหลือไว้เพียงอาคารร้านค้าที่สามารถทำการค้าขายต่อไปได้เพียงไม่กี่แห่ง ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงรูปแบบเป็นการพึ่งพาตนเองภายในชุมชน

จากการที่ปัจจัยทางการคมนาคมเปลี่ยนจากทางน้ำไปเป็นถนน ทำให้การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดสะดวกขึ้นจึงเกิดการตั้งถิ่นฐานชุมชนเกาะตัวตามแนวถนน ย่านอาคารร้านค้าย้ายจากเส้นทางน้ำไปใช้เส้นทางสัญจรทางบกมากขึ้นตามลำดับ จนเกิดชุมชนใหม่ขยายตัวลึกจากฝั่งคลองเข้าไปมากขึ้น ย่านการค้าริมน้ำของชุมชนก็ลดบทบาทลง อย่างไรก็ตาม การตั้งถิ่นฐานของชุมชนริมน้ำโดยภาพรวมยังคงมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปไม่มากยังคงรักษาสภาพแวดล้อมที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของชุมชนที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับแม่น้ำลำคลองอยู่

ช่วงที่ 5 ชุมชนในยุคปัจจุบัน (พ.ศ.2545 – ปัจจุบัน) ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับต้นมหาจักรีบรมราชวงศ์ ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและเอกลักษณ์ทางการตั้งถิ่นฐานของชุมชนอัมพวาทำให้ชุมชนแห่งนี้แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงครามและมีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศ

จากความพยายามดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนอัมพวาตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ทำให้ชุมชนอัมพวาได้รับการฟื้นฟู การประสาน การอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมเข้ากับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำให้เศรษฐกิจของชุมชนอัมพวาที่เคยซบเซา กลับมาคึกคักอีกครั้งหนึ่ง มีการรื้อฟื้นตลาดน้ำขึ้นใหม่โดยจัดเป็นตลาดน้ำยามเย็น มีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อเนื่องอีกมากมาย ผลจากการดำเนินโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนอัมพวาที่ผ่านมา ทำให้ผู้คนที่เคยย้ายออกไปตั้งถิ่นฐานยังแหล่งอื่นเริ่มย้ายกลับเข้ามาในชุมชนและมีบางส่วนที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่ ปัจจุบันชุมชนอัมพวาเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในฐานะของชุมชนที่มีคุณค่าความสำคัญทางประวัติศาสตร์ คุณค่าของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติส่งผลให้นักท่องเที่ยวนิยมแวะมาเยี่ยมเยือนชุมชนแห่งนี้เป็นประจำตลอดทั้งปี

7. ความหมายและความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา

ในอดีต การอนุรักษ์มุ่งความสนใจให้กับงานศิลปะหรือโบราณสถานที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นการอนุรักษ์อาคารและวัตถุเพียงอย่างเดียวเท่านั้น นับตั้งแต่ปี 1950 ประชาชนเริ่มตระหนักว่าการดำรงชีวิตมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่อาศัยอยู่ รวมทั้งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม และความสัมพันธ์ทางจิตใจ และเพื่อการยกระดับการดำรงชีวิต จึงเกิดแนวความคิดของมรดกทางวัฒนธรรม (cultural heritage) ขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาชุมชนริมคลองอัมพวาที่ได้มีหลายหน่วยงาน

เล็งเห็นความสำคัญในฐานะของมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) จากเอกลักษณ์และความสำคัญของชุมชนอันได้แก่ โบราณสถาน สถาปัตยกรรมท้องถิ่น และย่านประวัติศาสตร์ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเอกลักษณ์ที่หล่อหลอมขึ้นโดยผ่านการดำรงอยู่ของเศรษฐกิจและสังคมทั้งทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ทั้งหมดนี้ หล่อหลอมให้เกิดมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural heritage) ขึ้นเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนความสำคัญดังกล่าว และสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่อยู่อาศัยทำให้เกิดคำจำกัดความเกี่ยวกับ Cultural heritage และ Cultural landscape ขึ้นดังนี้

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural heritage)

Feilden and Jokileht (1998:11) ได้ให้ความหมายของมรดกทางวัฒนธรรมว่า มรดกทางวัฒนธรรมนั้นมีหลายประเภท มิได้เป็นเพียงโบราณสถาน, อาคาร, พื้นที่ประวัติศาสตร์และสวนเท่านั้น แต่หมายรวมถึงสิ่งแวดล้อมที่ถูกสร้างขึ้นทั้งหมดรวมทั้งระบบนิเวศ เป็นเครื่องหมายแสดงกิจกรรมและความสำเร็จของมนุษย์ในอดีต และเป็นหนึ่งในทรัพยากรที่ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ที่สำคัญของโลก

องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้กำหนดว่า มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ประกอบด้วยสิ่งสร้างสรรค์ ของคนในอดีตที่เป็นรูปแบบที่จับต้องได้ เช่น ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม สิ่งก่อสร้าง แต่รวมทั้งนามธรรม (Intangible) เช่น ภาษา ศิลปกรรม จริยธรรม สุนทรียศาสตร์ ตลอดจนอาหารการกิน การแต่งกาย ศาสนา และความเชื่อ ฯลฯ

ในการประชุมสมัยสามัญของ องค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ครั้งที่ 17 เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน ปี 2515 ณ กรุงปารีส ที่ประชุมได้มีมติอนุมัติ ว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลก ได้ให้คำจำกัดความในเรื่องของมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) และมรดกทางธรรมชาติ (Natural Heritage) ไว้ดังนี้

1. มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) หมายถึงอนุสรณ์ ผลงานทางสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม ส่วนประกอบหรือโครงสร้างทางโบราณคดี ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ศิลปะ หรือวิทยาศาสตร์
2. กลุ่มอาคาร (Groups of building) เป็นกลุ่มของอาคารที่แยกกัน หรือต่อเนื่องกันโดยลักษณะทางสถาปัตยกรรม ความร่วมลักษณะ หรือที่ตั้งอันเหมาะสมในภูมิทัศน์
3. สถานที่ (Sites) คือผลงานของมนุษย์ หรือผลงานอันผสมกันระหว่างธรรมชาติและมนุษย์ อาจ เป็นสถานที่ซึ่งไม่มีอาคารอยู่เลย แต่เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ (Historical) สุนทรียภาพ (Aesthetic) ชาติพันธุ์วิทยา (Ethnological) หรือมนุษย์วิทยา (Anthropological)

มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา

ชุมชนอัมพวาได้รับรางวัลอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมขององค์การยูเนสโก โดยมีพิธีมอบรางวัลจากองค์การยูเนสโกเพื่อยกย่องการบูรณะปฏิสังขรณ์ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงครามเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2551 โครงการอนุรักษ์ดังกล่าวได้รับรางวัลชมเชย (Honourable Mention) จากการประกวดรางวัลเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกแห่งองค์การยูเนสโก ประจำปี 2551 ซึ่งได้รับการชื่นชมว่าเป็นโครงการอนุรักษ์ชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ประสบความสำเร็จในการประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการคุ้มครองโครงการที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็นมรดกของประเทศไทย

โครงการดังกล่าวสามารถอนุรักษ์อาคารสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีคุณค่าสำคัญทางท้องถิ่นหลายอาคารไว้ได้เป็นอย่างดีและยังได้รักษาลักษณะการตั้งถิ่นฐานริมฝั่งคลองแบบดั้งเดิม ที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงทั่วประเทศเอาไว้อีกด้วย นอกจากนี้ โครงการฯ ยังแสดงให้เห็นถึงคุณค่าของความสำเร็จทางวัฒนธรรมบริเวณคลองอัมพวาและการตระหนักถึงมรดกทางสถาปัตยกรรมและวิถีชีวิตของชุมชนริมฝั่งคลองประวัติศาสตร์แห่งนี้

โครงการรางวัลเพื่อการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกแห่งองค์การยูเนสโกมีจุดประสงค์หลักเพื่อยกย่องบุคคลและองค์กรภาคเอกชน หรือโครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการบูรณะปฏิสังขรณ์อาคารและสิ่งก่อสร้างที่เป็นมรดกอันทรงคุณค่าในภูมิภาค

ทั้งนี้ โครงการอนุรักษ์ที่ส่งเข้าประกวดเพื่อเข้ารับพิจารณารางวัลฯ จะต้องมียุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป และแล้วเสร็จสมบูรณ์ภายในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ จะต้องมีการเปิดใช้อาคารนั้นๆ มาแล้วอย่างน้อยเป็นระยะเวลาหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ประกาศการประกวดรางวัลฯ

องค์การยูเนสโกเชื่อมั่นว่าในการยกย่องภาคเอกชนเรื่องการบูรณะปฏิสังขรณ์และปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางประวัติศาสตร์จะเป็นแรงผลักดันให้เจ้าของอาคารรายอื่นๆ เริ่มดำเนินโครงการอนุรักษ์ภายในชุมชนของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยตัวบุคคล หรือการแสวงหาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนต่อไป

8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประสงค์ ปิยะศรีสกุล (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยอันเนื่องมาจากการฟื้นฟูชุมชน อัมพวา จ.สมุทรสงคราม” ได้ทำการศึกษาการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยในชุมชนอัมพวา อันเนื่องมาจากการฟื้นฟู โดยมีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของอาคารที่อยู่อาศัย (2) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการอยู่อาศัยของผู้อยู่อาศัย (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยและสภาพการอยู่อาศัยกับโครงการฟื้นฟูชุมชน (4) ศึกษาทัศนคติของผู้อยู่อาศัยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง

จากการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง 62 หน่วยพบว่าอาคารอยู่อาศัยที่มีการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ ทั้งสิ้น 31 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และเกิดการเปลี่ยนแปลง 38 ครั้ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับโครงการฟื้นฟูชุมชนเป็นร้อยละ 63 โดยแบ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องโดยตรง 13 และเป็นผลสืบเนื่องมาจากโครงการฟื้นฟูร้อยละ 50 โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับโครงการฟื้นฟูโดยตรงเกิดขึ้นก่อน และเป็นรูปธรรม นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากโครงการฟื้นฟูที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นจำนวนมากในเวลาต่อมา

จริน ศิริ (2549) ได้ทำการศึกษเกี่ยวกับเรื่อง “การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว โดยการใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา: กรณีชุมชนเมืองกีด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ (1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมชุมชนเมืองกีดที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชนทั้งในการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการและทางด้านการนำไปใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน (2) เพื่อศึกษาศักยภาพ ทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวในชุมชน และการพัฒนาศักยภาพด้านวัฒนธรรมให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน (3) เพื่อศึกษาผลที่เกิดจากการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในชุมชน ผลการวิจัยจึงใช้วิธีการประเมินเชิงปริมาณประกอบ

ผลการวิจัยเพื่อการพัฒนาในครั้งนี้พอสรุปได้ดังนี้

1. ค้นพบวัฒนธรรมชุมชนเมืองกีดที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพชุมชน ได้ 2 ประเภท คือ

1.1 วัฒนธรรมที่สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน

1.2 วัฒนธรรมที่สามารถนำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน

2. จากการค้นพบวัฒนธรรมชุมชนเมืองกีดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพชุมชน ทั้ง 2 ประเภท และนำวัฒนธรรมชุมชนที่ค้นพบมาเป็นฐานในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยว ทั้ง 2 ด้านกล่าวคือ วัฒนธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรในชุมชนพบว่า มีวัฒนธรรมในชุมชนเมืองกีด 2 กลุ่ม คือ (1) วัฒนธรรมด้านความเชื่ออันประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับนรกสวรรค์ ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ความเชื่อเกี่ยวกับกรรมดี กรรมชั่ว ความเชื่อเกี่ยวกับคำสาบานและความเชื่อเกี่ยวกับชาติภพ วัฒนธรรมทางบรรทัดฐานซึ่งประกอบด้วย วิถีประชาจาริตประเพณี กฎหมายบ้านเมือง การค้นพบวัฒนธรรมทั้ง 2 ประเภทได้นำมาใช้ในการออกระเบียบ กฎเกณฑ์ข้อบังคับของชมรมพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านเมืองกีด เพื่อใช้ในการบริหารจัดการในองค์กร โดยใช้วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นฐานในการกำหนดกฎ ข้อห้าม การลงโทษผู้กระทำผิด และการควบคุม

พฤติกรรมสมาชิก (2) วัฒนธรรมที่นำมาใช้เป็นฐานในการพัฒนาให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน พบว่า มีวัฒนธรรมในชุมชนเมืองก๊ิด 4 กลุ่ม ที่สามารถนำมาใช้เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวและมาใช้บริการ คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับอาชีพ โดยการนำอาชีพการทำนา การทำสวนกาแฟและการทำสวนลิ้นจี่มาเป็นจุดขาย วัฒนธรรมเกี่ยวกับการรักษาโรคแผนไทย ได้นำการนวดแผนไทยมาฝึกอบรมและให้บริการนักท่องเที่ยว วัฒนธรรมเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมจัดให้มีการฝึกอบรมการจักสานที่สามารถขายให้นักท่องเที่ยวได้ และวัฒนธรรมทางด้านประเพณีได้นำประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง และประเพณีตานสลากิให้นักท่องเที่ยวเข้าร่วมประเพณีตามเทศกาลนั้นๆ

3. ผลการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลและผลกระทบต่อชุมชนและสมาชิกในชุมชนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ซึ่งผลที่สำคัญประกอบด้วย

3.1 ผลที่เกิดจากการบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชนโดยการใช้วัฒนธรรมในการบริหารจัดการทำให้ชาวบ้านในชุมชนเมืองก๊ิด มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในชุมชน ชาวบ้านมีความรู้สึกว่าการท่องเที่ยวที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐานในการพัฒนาเกิดประโยชน์กับชาวบ้านในชุมชน ทำให้รู้สึกว่าการท่องเที่ยวชุมชนเป็นของมีค่าจึงทำให้ความรู้สึกต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวในเชิงบวก ส่งผลให้ชาวบ้านมีความรักสามัคคี ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้

3.2 ผลที่เกิดจากการใช้วัฒนธรรมชุมชนให้เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวในชุมชน ทำให้ชาวบ้านในชุมชนเมืองก๊ิดสามารถใช้อาชีพและประเพณีในชุมชนเป็นฐานทำมาหากินได้ สามารถขายของที่ปลูกและผลิตได้มากขึ้น ส่งผลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการผลิตสินค้าและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว จนเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว สังเกตได้จากชาวบ้านในชุมชนขายสินค้าได้มากขึ้น มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชนเพิ่มขึ้น สิ่งสุดท้ายที่ส่งผลให้ชาวบ้านในชุมชนเมืองก๊ิดได้ร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีคุณภาพดีขึ้น คือ การกระจายรายได้ที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวไปสู่สมาชิกชุมชนได้อย่างทั่วถึง

พลอยบงกช ชุ่มเพ็งพันธ์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการฟื้นฟูระบบแลกเปลี่ยนชุมชนรวมทั้งแนวทางในการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนชุมชนในภาคตะวันตก” การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการฟื้นฟูระบบแลกเปลี่ยนชุมชนรวมทั้งแนวทางในการพัฒนาระบบแลกเปลี่ยนชุมชนในภาคตะวันตกโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ผลการศึกษาปรากฏว่ากระบวนการฟื้นฟูระบบแลกเปลี่ยนชุมชนพวานั้นเกิดจากการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมมาสู่ชุมชนส่งผลให้ชุมชนต้องเปลี่ยนแปลงการผลิตจากการผลิตเพื่อยังชีพเป็นการปลูกพืชเศรษฐกิจเพื่อขาย ทำให้ชาวทวยในพวาท้องประสบกับภาวะ

หนี้สินเรื้อรัง การฟื้นฟูวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนจึงเป็นการนำวัฒนธรรมอีสานกลับมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินโดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนที่ไม่ใช้สื่อกลางซึ่งมี 3 รูปแบบ ได้แก่ การแลกเปลี่ยนความรู้ การแลกเปลี่ยนแรงงาน และการแลกเปลี่ยนพันธุ์ไม้ ซึ่งมีขึ้นทุกเดือน แต่การแลกเปลี่ยนดังกล่าวไม่เกิดผลในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงทำให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่การแลกเปลี่ยนในระบบคูปองซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้โดยอาศัยแนวคิดการพึ่งตนเองของเกษตรกรและความผูกพันในระบบเครือญาติโดยมีความเชื่อเรื่องผีการนำพุทธศาสนาเป็นหลักในการตั้งชื่อคูปองว่า “ผู้จักพอ” หลังจากการใช้คูปองไปได้ระยะหนึ่งจึงพบว่า คูปองประสบปัญหาของวัฒนธรรมสมัยใหม่ทำให้สาวกวยเกิดพฤติกรรมบริโภคนิยมและการเข้ามาของระบบตลาดทำให้การใช้คูปองของกลุ่มชาวบ้านกวยยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้นในการพัฒนาระบบคูปองจึงต้องใช้นโยบายของวัฒนธรรมชุมชนแต่ใช้ในรูปแบบของวัฒนธรรมสมัยใหม่ เนื่องจากระบบคิดของกลุ่มกวยในชุมชนพวา ยังมีวิถีคิดและผูกพันกับวัฒนธรรมชุมชนที่มีอยู่เดิมแต่จำเป็นต้องมีปฏิสัมพันธ์กับพลังภายนอกซึ่งเป็นวัฒนธรรมสมัยใหม่เพื่อให้ระบบคูปองสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

ผลจากการศึกษาแนวคิด และทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนและค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนมีความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของชุมชนต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นและยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของชุมชนด้วย ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีและแนวคิดดังต่อไปนี้ในการศึกษาวิจัย

ทฤษฎีแรก ทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์ ของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2538) ที่กล่าวว่าลักษณะการแบ่งส่วนตลาดตามตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะงานประชากรศาสตร์เป็นลักษณะที่สำคัญ ในขณะที่ลักษณะด้านจิตวิทยาและสังคม วัฒนธรรมช่วยอธิบายถึงความคิดและความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมายนั้น ข้อมูลด้านประชากรจะสามารถเข้าถึงและมีประสิทธิผลต่อการกำหนดตลาดเป้าหมายคนที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ต่างกันจะมีลักษณะทางจิตวิทยาต่างกันไป

ทฤษฎีที่สอง วิลพร ด้าสะอาด (2542) ให้ความหมายว่า ความสนใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบและเอาใจใส่ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้พบเห็นในการทำงาน ความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งแสดงออกโดยการขวนขวายที่จะเข้าร่วมหรือติดตามกิจกรรมต่าง ๆ เป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจะเสาะหาสิ่งที่สนใจด้วยความตั้งใจและยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ

ทฤษฎีที่สาม ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม ค่านิยมในวัฒนธรรมแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ ค่านิยมทั่วไป และค่านิยมในชุมชน

ค่านิยมทั่วไป สารานุกรมทางสังคมวิทยา (Encyclopedia of Sociology. 1974) กล่าวถึงความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยม คือความคิดของบุคคลหรือกลุ่มคนเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาซึ่งมีผลต่ออารมณ์และการแสดงออกของบุคคล อาจเป็นวัฒนธรรมหรือปทัสถานทางสังคม ค่านิยมมีอิทธิพลและมีความหมายต่อการเลือกและเป็นจุดหมายปลายทางในการกระทำ โดยบุคคลจะมีจุดมุ่งหมายหรือการกระทำหลังจากที่ได้ประเมินคุณค่าแล้ว

ค่านิยมในชุมชน สวรรค์ วรอินทร์ (2545) กล่าวว่าค่านิยมในชุมชน หมายถึง ชุมชนเป็นสถานที่รวมของกลุ่มประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างสม่ำเสมอซึ่งสามารถกล่อมเกลาคอนในชุมชนมีความเชื่อ อุดมการณ์และยึดถือในจริยธรรมอย่างเดียวกัน คนในชุมชนจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และมีเอกลักษณ์ของตนเอง ลักษณะและเอกลักษณ์เหล่านี้แสดงออกให้เห็นได้จากความเชื่อ ทัศนคติและการประพฤติปฏิบัติของคนในชุมชนนั้น ชุมชนจะสื่อสารถ่ายทอดความเป็นเอกลักษณ์และลักษณะต่าง ๆ ผ่านคตินิยม นิทาน จารีต และขนบธรรมเนียมประเพณี โดยถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่ง คนหนึ่งไปยังกลุ่มคนหรือจากกลุ่มคนหนึ่งไปยังอีกกลุ่มคนหนึ่ง รวมทั้งจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง การถ่ายทอดลักษณะ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิธีการปฏิบัติเช่นนี้เป็นการให้การศึกษาของชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะรักษาชุมชนให้ดำรงอยู่สืบไปอย่างมั่นคงและเข้มแข็ง

ทฤษฎีที่สี่ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ อรรถพร (2546) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

ทฤษฎีที่ห้า ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของ วัตต์เวิร์ธ (Woodworth อ้างถึงใน วิภาวัตน์ โภธิสมภาพวงษ์ และวิษุตา บุญประเสริฐ. 2542) อธิบายว่าเมื่อร่างกายมีความต้องการ (Physiological Needs) ก็จะก่อให้เกิดพลังงานขึ้น พลังงานนี้เรียกว่าพลังงานขับ (Drive) ที่เร่งเร้าให้เรามีพฤติกรรม เช่น ความคิด ความกระหาย การขับถ่าย อุณหภูมิที่เหมาะสม เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาในระยะต่อไปและเพื่อให้ชุมชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมซึ่งจะต้องช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนไว้เพื่อให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าตลอดไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “คุณค่าความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา” (Culture Heritage conservation of Amphawa community) ที่มีผลต่อพฤติกรรมของชุมชนอัมพวา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ชุมชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่บริเวณริมถนนจากวัดอัมพวัน เข้าตลาดอัมพวาและริมคลองอัมพวาตั้งแต่ปากคลองอัมพวาติดกับแม่น้ำแม่กลองตลอดทั้งสองฝั่ง คลองอัมพวาจนถึงปากคลองดาวดึงษ์ที่เป็นคลองแยกกับคลองอัมพวาและบริเวณสะพานข้ามวัดพระยาญาติและพื้นที่ต่อเนื่อง จากกลุ่มประชากรทั้งหมด 191 คน)ประสงค์ ปิยะศรีสกุล: 2550:39)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ชุมชนอัมพวาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณริมถนนจากวัดอัมพวาเข้าสู่ตลาดอัมพวาและริมคลองอัมพวาตั้งแต่ปากคลองอัมพวาติดกับแม่น้ำแม่กลองตลอดทั้งสองฝั่งคลองอัมพวาจนถึงปากคลองดาวดึงษ์ที่เป็นคลองแยกกับคลองอัมพวาและบริเวณสะพานข้ามวัดพระยาญาติและพื้นที่ต่อเนื่อง โดยทราบจำนวนประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโรยามาเน่ Taro Yamane (Yamane. 1967:5 80-581) โดยยอมให้เกิดความผิดพลาดร้อยละ 5 และต้องการความเชื่อมั่นได้ร้อยละ 95 ดังนี้

$$n = \frac{n}{1 + Ne^2}$$

$$= \frac{191}{1 + 191(0.0025)}$$

$$= \frac{191}{1 + 0.4775}$$

$$n = 129.27$$

$$= 130 \text{ หน่วย}$$

โดยที่ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรเท่ากับ 191 หน่วย

e = ค่าสัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่จะยอมรับได้ 5% (0.05)

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มเก็บข้อมูลแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sample) หมายถึงการเก็บตัวอย่างไม่ยุ่งยากซับซ้อนหรือเสียค่าใช้จ่ายมากนัก เช่น การแจกแบบสอบถามให้กับชาวชุมชนอัมพวาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณริมถนนจากวัดอัมพวันเข้าตลาดอัมพวาและริมคลองอัมพวาตั้งแต่ปากคลองอัมพวาติดกับแม่น้ำแม่กลองตลอดทั้งสองฝั่งคลองอัมพวาจนถึงปากคลองดาวดึงษ์ที่เป็นคลองแยกกับคลองอัมพวาและบริเวณสะพานข้ามวัดพระยาญาติและพื้นที่ต่อเนื่อง

2. การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคล ความสนใจ ค่านิยม ความพึงพอใจ และพฤติกรรม ของชุมชนอัมพวา
2. สร้างแบบสอบถาม โดยอาศัยกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนบุคคล ความสนใจ ค่านิยม ความพึงพอใจ และพฤติกรรม ของชุมชนอัมพวา
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ศึกษาศาสตร์นิพนธ์ตรวจสอบและแนะนำเพิ่มเติม
4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity)

5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นนำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์อีกครั้ง เพื่อปรับปรุงให้มีความชัดเจน และถูกต้องก่อนนำไปใช้

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ชุด โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546: 449-450)

ผลลัพธ์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ได้จะแสดงถึงความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยจะมีค่าระหว่าง 1 ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง ซึ่งจากผลการทดสอบพบว่า

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ความสนใจในวัฒนธรรม	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8653
แบบสอบถามส่วนที่ 3 ค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9357
แบบสอบถามส่วนที่ 4 ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8845
แบบสอบถามส่วนที่ 5 พฤติกรรมที่ส่งผลต่อชุมชนอัมพวา	มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9167

รูปแบบของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามชนิดที่มีโครงสร้าง (Structured questionnaires) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) มี 2 คำตอบ (Dichotomous choices question) และคำถามที่มีหลายคำตอบให้เลือก (Multiple choices question) โดยมีตัวเลือกให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว มีจำนวน 8 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 เพศ ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale)

ข้อที่ 2 อายุ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) โดยมีการกำหนดช่วงอายุ ออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี
- 26-35 ปี
- 36-45 ปี
- มากกว่า 45 ปี

ข้อที่ 3 สถานภาพสมรส เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) โดยมีการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- โสด
- สมรส/อยู่ด้วยกัน

- หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

ข้อที่ 4 ระดับการศึกษา เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

ข้อที่ 5 อาชีพ เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

- เกษตรกร
- ค้าขาย
- รับราชการ
- รับจ้าง
- อื่น ๆ โปรดระบุ

ข้อที่ 6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal Scale) โดยมีการกำหนดรายได้ออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้ (จรรยา นวรุ่งเรือง 2552)

- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท
- 10,001- 20,000 บาท
- 20,001 – 30,000 บาท
- 30,001 ขึ้นไป

ข้อที่ 7 ที่อยู่อาศัย เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- อาศัยอยู่ในชุมชน
- เช่าพื้นที่ในชุมชน

ข้อที่ 8 จำนวนสมาชิกในครอบครัว เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทเรียงลำดับ (Ordinal scale) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มคือ

- 1-2 คน
- 3-4 คน
- 5-6 คน
- 7 คนขึ้นไป

ข้อที่ 9 ลักษณะของครอบครัว เป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทนามบัญญัติ (Nominal scale) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- ครอบครัวเดี่ยว
- ครอบครัวขยาย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความสนใจในวัฒนธรรมทั้ง 9 ด้านของชุมชนริมคลองอัมพวา เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale มีจำนวน 8 ข้อ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาค (Interval scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนนเชิงบวก	ระดับความสนใจในวัฒนธรรม
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยใช้สูตรการคำนวณหาช่วงกว้างของชั้น ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544: 29)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายของความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชน มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผลความสนใจในวัฒนธรรม
4.21 – 5.00	มีความสนใจในวัฒนธรรมมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความสนใจในวัฒนธรรมมาก
2.61 – 3.40	มีความสนใจในวัฒนธรรมปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความสนใจในวัฒนธรรมน้อย
1.00 – 1.80	มีความสนใจในวัฒนธรรมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale มีจำนวน 13 ข้อ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภท อินเทอร์เน็ต (Interval scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนนเชิงบวก	ระดับค่านิยมในวัฒนธรรม
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยใช้สูตรการคำนวณหาช่วงกว้างของชั้น ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544: 29)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอินเทอร์เน็ตชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายของความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชน มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ค่านิยมในวัฒนธรรม
4.21 – 5.00	มีค่านิยมในวัฒนธรรมในระดับดีมาก
3.41 - 4.20	มีค่านิยมในวัฒนธรรมในระดับดี
2.61 – 3.40	มีค่านิยมในวัฒนธรรมในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีค่านิยมในวัฒนธรรมในระดับไม่ดี
1.00 – 1.80	มีค่านิยมในวัฒนธรรมในระดับไม่ดีย่างมาก

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale มีจำนวน 10 ข้อ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภท อินเทอร์เน็ต (Interval scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนนเชิงบวก	ระดับความพึงพอใจ
5	พึงพอใจอย่างมาก
4	พึงพอใจ
3	เฉย ๆ
2	ไม่พึงพอใจ
1	ไม่พึงพอใจอย่างมาก

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยใช้สูตรการคำนวณหาช่วงกว้างของชั้น ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2544: 29)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายของความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชน มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับค่าความพึงพอใจ
4.21 – 5.00	พึงพอใจอย่างมาก
3.41 – 4.20	พึงพอใจ
2.61 – 3.40	เฉย ๆ
1.81 – 2.60	ไม่พึงพอใจ
1.00 – 1.80	ไม่พึงพอใจอย่างมาก

ตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา เป็นคำถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) ลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert scale มีจำนวน 11 ข้อ ใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภท อันตรภาค (Interval scale) มี 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คะแนนเชิงบวก	ระดับพฤติกรรมของชุมชน
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

การกำหนดเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยในแต่ละระดับชั้น โดยใช้สูตรการคำนวณหาช่วงกว้างของชั้น ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2544: 29)

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

เกณฑ์คะแนนเฉลี่ยและการแปลความหมายของความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชน มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับค่าพฤติกรรมของชุมชน
4.21 – 5.00	พฤติกรรมของชุมชนในระดับดีมาก
3.41 - 4.20	พฤติกรรมของชุมชนในระดับดี
2.61 – 3.40	พฤติกรรมของชุมชนในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	พฤติกรรมของชุมชนในระดับไม่ดี
1.00 – 1.80	พฤติกรรมของชุมชนในระดับไม่ดีอย่างมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความสนใจในวัฒนธรรม และค่านิยมในวัฒนธรรมที่มีผลต่อความพึงพอใจและพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา โดยมีแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 140 ชุด
2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารที่สามารถอ้างอิงได้ ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามครบตามจำนวนขนาดตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การจัดทำ
 - 1.1 ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้ทำการเก็บข้อมูลแล้ว
 - 1.2 นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบถูกต้องแล้วมาทำการลงรหัส (Coding)

1.3 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการคำนวณค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) for windows version ในการประมวลผล วิเคราะห์ข้อมูล

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1.1 หาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย สมาชิกในครอบครัว ลักษณะของครอบครัว

2.1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean หรือ \bar{x}) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชน ทั้ง 8 หัวข้อ ตอนที่ 3 ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชน 13 หัวข้อ ตอนที่ 4 ความพึงพอใจของชุมชน 10 หัวข้อ และ ตอนที่ 5 พฤติกรรมของชุมชน 10 หัวข้อ

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

2.2.1 สถิติวิเคราะห์ค่าที (Independent t-test) ใช้ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ด้าน เพศ, ระดับการศึกษา, อาชีพ

2.2.2 สถิติวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ใช้ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม เพื่อทดสอบ สมมติฐานข้อที่ 1 ด้านอายุ, สถานภาพสมรส, ที่อยู่อาศัย, สมาชิกในครอบครัว และ ลักษณะของครอบครัว

2.2.3 สถิตินำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) ใช้หาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร 2 ตัว ที่เป็นอิสระกัน เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2 และข้อที่ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

การหาค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546: 36)

$$P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ
 f แทน ความถี่หรือจำนวนตัวอย่าง
 n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 161)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546: 162)

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (x - \bar{x})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
 X แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่างยกกำลังสอง
 \bar{x} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพแบบสอบถาม ได้แก่ ความเชื่อมั่น (Reliability การทดสอบหาความเชื่อมั่นแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีสูตรดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2546: 449)

$$\alpha = \frac{\overline{k \text{ covariance} / \text{variance}}}{1 + (k - 1) \overline{\text{covariance} / \text{variance}}}$$

เมื่อ α	แทน ค่าความเชื่อมั่นในแบบสอบถาม
k	แทน จำนวนคำถาม
$\overline{covariance}$	แทน ค่าเฉลี่ยของค่าแปรปรวนร่วมระหว่างคำถามต่าง
$\overline{variance}$	แทน ค่าเฉลี่ยของค่าความแปรปรวนของคำถาม

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

3.1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่เป็นอิสระต่อกัน (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549: 323)

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
$\sum x$	แทน ผลรวมคะแนนของ
$\sum y$	แทน ผลรวมคะแนนของ Y
$\sum x^2$	แทน ผลรวมคะแนนของ X แต่ละตัวยกกำลัง
$\sum y^2$	แทน ผลรวมคะแนนของ y แต่ละตัวยกกำลัง
$\sum xy$	แทน ผลรวมคะแนนของ x คูณ y แต่ละคู่
n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปร ค่าที่บอกความสัมพันธ์คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แทนด้วยสัญลักษณ์ r ค่าของ r นี้จะมีค่าอยู่ระหว่าง -1 ถึง 1+ ค่าที่อยู่ตรงกลางคือ 0 หมายความว่า จะไม่มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงเลย (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2543: 144) เกณฑ์การพิจารณามีดังนี้

1. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .8 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงหรือสูงมาก
2. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .6 - .8 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
3. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .4 - .6 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

4. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .2 - .4 ขึ้นไป ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ

5. ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะใช้สัญลักษณ์ r แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง และ ρ แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประชากร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่ใช้วัดขนาดของความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร มี 2 ลักษณะ คือ $-1 \leq r \leq 1$ และ $0 \leq r \leq 1$

การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเข้าใกล้ -1 หรือ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง แต่หากมีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อย หรือไม่มีเลย สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทั่วไปอาจใช้เกณฑ์ดังนี้ (Hinkle D.E. 1998, p.118)

ค่า r	ระดับของความสัมพันธ์
0.91 – 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
0.71 – 0.90	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.51 – 0.70	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.31 – 0.50	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
0.00 - 0.30	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

เครื่องหมาย +, - หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบอกถึงทิศทางของความสัมพันธ์โดยหาก

r มีเครื่องหมาย + หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางเดียวกัน (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง อีกตัวหนึ่งมีค่าสูงไปด้วย)

r มีเครื่องหมาย - หมายถึง การมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางตรงกันข้าม (ตัวแปรหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งมีค่าต่ำ)

ยกเว้นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์บางชนิดที่มีลักษณะ $0 \leq r \leq 1$ ซึ่งจะบอกได้เพียงขนาดหรือระดับของความสัมพันธ์เท่านั้น ไม่สามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ได้

5.1 การทดสอบสมมติฐานในความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) โดยดูค่าความแปรปรวนจากตาราง Homogeneity of Variances และจะใช้สถิติวิเคราะห์จากค่า ANOVA (F) หรือ ค่า Brown-forsythe (B)

สูตรการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ANOVA (F) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2543: 312 – 313)สามารถเขียนได้ดังนี้

$$F = \frac{MSB}{MSW}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution

MSB แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MSW แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

โดยค่า df หรือ ชั้นแห่งความเป็นอิสระระหว่างกลุ่มเท่ากับ (k - 1) และภายในกลุ่มเท่ากับ (n - k) สูตรการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว Brown-forsythe (B) (Hartung. 2001) สามารถเขียนได้ดังนี้

$$B = \frac{MSB}{MSW'}$$

$$\text{โดยค่า } MSW' = \sum_{i=1}^k \left(1 - \frac{n_i}{N}\right) S_i^2$$

เมื่อ B แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน Brown-forsythe

MSB แทน ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MSW' แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่มสำหรับสถิติ Brown-forsythe

K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดประชากร

S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

ถ้าผลการทดสอบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ต้องทำการทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป เพื่อดูว่ามีคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธี Fisher's Least Significant Difference (LSD) หรือ Dunnett T3 (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 332 -333)

สูตรการวิเคราะห์ผลต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ LSD (กัลยา วานิชย์บัญชา. 2545: 332 - 333) สามารถเขียนได้ดังนี้

$$LSD = t_{\alpha} - \frac{\alpha}{2}(n-k) \sqrt{MSE \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_i} \right]}$$

- เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบ t-test ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และชั้นห่างความเป็นอิสระภายในกลุ่ม
- MSE แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (ms)
- n_i แทน จำนวนข้อมูลของกลุ่ม i

สูตรการวิเคราะห์ผลต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ Dunnett T3 (Keppel. 1982: 153 – 155) สามารถเขียนได้ดังนี้

$$\overline{d}_D = \frac{\sqrt{2(MS_{S/A})}}{\sqrt{s}}$$

- เมื่อ \overline{d}_D แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน Dunnett test
- q_D แทน ค่าจากตาราง Critical values of the Dunnett test
- $MS_{S/A}$ แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
- S แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานการศึกษา ซึ่งในที่นี้ใช้สถิติ t-test, F-test การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน) Independent Sample Test: t

แบบที่1 ประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีค่าความแปรปรวนของข้อมูลไม่แตกต่างกัน

$$s_1^2 = s_2^2$$

$$t = \frac{\overline{x}_1 - \overline{x}_2}{\sqrt{S_p^2 \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}}$$

$$\text{โดยที่ } S_p^2 = \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}$$

$$df = n_1 + n_2 - 1$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- Distribution
	X_1	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	X_2	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_p^2	แทน ความแปรปรวนรวม
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

แบบที่ 2 ประชากรทั้ง 2 กลุ่มมีค่าความแปรปรวนของข้อมูลแตกต่างกัน $s_1^2 \neq s_2^2$

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2 + \left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1}\right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2}\right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t- Distribution
	X_1	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	X_2	แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลผลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนผู้บริโภคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t – Distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา F – Distribution
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
H ₀	แทน	สมมติฐานหลัก
H ₁	แทน	สมมติฐานรอง
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 6 ส่วนตามลำดับดังนี้

- ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความสนใจในวัฒนธรรม
- ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมที่ส่งผลต่อชุมชนริมคลองอัมพวา
- ส่วนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่อยู่อาศัย สมาชิกในครอบครัวและ ลักษณะของครอบครัว โดยแจกแจงจำนวน และค่าร้อยละ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	54	38.6
	หญิง	86	61.4
	รวม	140	100.0
อายุ	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	31	22.1
	26- 35 ปี	45	32.1
	36- 45 ปี	25	17.9
	มากกว่า 45 ปี	39	27.9
	รวม	140	100.0
สถานภาพสมรส	โสด	61	43.6
	สมรส/ อยู่ด้วยกัน	61	43.6
	หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	18	12.8
	รวม	140	100.0
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	88	62.9
	ปริญญาตรี	48	34.3
	สูงกว่าปริญญาตรี	4	2.8
	รวม	140	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกร	8	5.7
ค้าขาย	64	45.7
รับราชการ	29	20.7
รับจ้าง	28	20.0
อื่นๆ เช่น แม่บ้าน	11	7.9
รวม	140	100.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือ เท่ากับ 10,000 บาท	50	35.7
10,001- 20,000 บาท	62	44.3
20,001- 30,000 บาท	20	14.3
30,001 บาทขึ้นไป	8	5.7
รวม	140	100.0
ที่อยู่อาศัย		
อาศัยอยู่ในชุมชน	101	72.1
เช่าพื้นที่ในชุมชน	39	27.9
รวม	140	100.0
สมาชิกในครอบครัว		
1- 2 คน	29	20.7
3- 4 คน	65	46.4
5- 6 คน	34	24.3
7 คนขึ้นไป	12	8.6
รวม	140	100.0
ลักษณะของครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่ ลูก)	87	62.1
ครอบครัวขยาย	53	37.9
รวม	140	100.0

ผลจากตาราง 1 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 140 คน โดยสามารถจำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมาเป็น เพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อายุ 26- 35 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมาคือ อายุมากกว่า 45 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 อายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และอายุ 36- 45 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 ตามลำดับ สถานภาพสมรส ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่สมรส/ อยู่ด้วยกันและ สมรส/ อยู่ด้วยกัน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมาคือ หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ที่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ตามลำดับ

อาชีพ ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาคือ รับราชการ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 รับจ้าง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 อาชีพอื่นๆ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 และเกษตรกร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001- 30,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7 20,001- 30,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

ที่อยู่อาศัย ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชน จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 72.1 รองลงมาคือ เข้าพื้นที่ในชุมชน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9

สมาชิกในครอบครัว ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 3- 4 คน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ 5- 6 คน จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 46.4 1- 2 คน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 และ 7 คนขึ้นไป จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 8.6 ตามลำดับ

ลักษณะของครอบครัว ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่ ลูก) จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ครอบครัวขยาย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9

เนื่องจากข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามทางด้านสถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสมาชิกในครอบครัว มีความแตกต่างทางด้านจำนวน (ความถี่) ของข้อมูลอยู่มาก ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลด้านดังกล่าวมาแบ่งชั้นจำนวน(ความถี่)ใหม่ เพื่อใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวน (ความถี่) และค่าร้อยละ ของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (จัดกลุ่มใหม่)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล (จัดกลุ่มใหม่)	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
โสด, หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่	79	62.1
สมรส/ อยู่ด้วยกัน	61	37.9
รวม	140	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	88	62.9
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	52	37.1
รวม	140	100.0
อาชีพ		
ค้าขาย	64	45.7
รับราชการ	29	20.7
รับจ้าง	28	20.0
อื่นๆ เช่น เกษตรกร แม่บ้าน	19	13.6
รวม	140	100.0
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	50	35.7
10,001- 20,000 บาท	62	44.3
สูงกว่า 20,000 บาท	28	20.0
รวม	140	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล (จัดกลุ่มใหม่)	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัว		
1 - 2 คน	29	20.7
3 - 4 คน	65	46.4
5 คนขึ้นไป	46	32.9
รวม	140	100.0

ผลจากตาราง 2 แสดงให้เห็นถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (จัดกลุ่มใหม่) ซึ่งใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน โดยสามารถจำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

สถานภาพสมรส ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่โสด, หม้าย/ หย่าร้าง/ แยกกันอยู่ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาคือ สมรส/ อยู่ด้วยกัน จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 ระดับการศึกษา ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมาคือ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1

อาชีพ ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาคือ รับราชการ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 รับจ้าง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และอาชีพอื่นๆเช่น เกษตรกร แม่บ้าน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001-20,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 44.3 รองลงมาคือ ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 และมากกว่า 20,000 บาท จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ตามลำดับ

สมาชิกในครอบครัว ผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัว 3- 4 คน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ 5 คนขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 32.9 และ 1- 2 คน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความสนใจในวัฒนธรรม

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลความสนใจในวัฒนธรรม

ความสนใจในวัฒนธรรม		S.D.	แปลผล
1. ท่านสนใจประวัติความเป็นมาของชุมชนอัมพวา	3.94	0.621	สนใจมาก
2. ท่านสนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศไทย	4.15	0.645	สนใจมาก
3. ท่านสนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ	3.81	1.079	สนใจมาก
4. ท่านสนใจสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของ สมาชิกในชุมชนของท่าน	4.10	0.780	สนใจมาก
5. ท่านสนใจที่จะรับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรม จากสื่อต่างๆ เช่น ทีวี วิทยู	4.09	0.656	สนใจมาก
6. ท่านสนใจที่จะเข้าเยี่ยมชมสถานที่ทาง ประวัติศาสตร์	4.01	0.744	สนใจมาก
7. ท่านสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา	3.89	0.765	สนใจมาก
8. ท่านสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา สภาพแวดล้อมของชุมชน	4.24	0.674	สนใจมากที่สุด
9. ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์ วัฒนธรรมของชุมชน	4.08	0.720	สนใจมาก
รวม	4.03	0.470	สนใจมาก

ผลจากตาราง 3 แสดงข้อมูลด้านความสนใจในวัฒนธรรม พบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามสนใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$) ผู้ตอบแบบสอบถามสนใจในระดับมากที่สุดคือ การสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน ($\bar{X} = 4.24$) และผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจในระดับมากอันดับหนึ่งคือ การสนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศไทย ($\bar{X} = 4.15$) รองลงมาคือ การสนใจสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนของท่าน ($\bar{X} = 4.10$) การสนใจที่จะรับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมจากสื่อต่างๆ เช่น ทีวี วิทยู ($\bar{X} = 4.09$) การสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน ($\bar{X} = 4.08$) การสนใจที่จะเข้าเยี่ยมชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์ ($\bar{X} = 4.01$) การสนใจประวัติความเป็นมาของชุมชนอัมพวา ($\bar{X} = 3.94$) การสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา ($\bar{X} = 3.89$) และการสนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆ ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา	\bar{X}	S.D.	ระดับค่านิยม ในวัฒนธรรม
ค่านิยมในชุมชน			
1.สมาชิกชุมชนอัมพวามีความเป็นเอกลักษณ์	3.90	0.798	ดี
2.สมาชิกชุมชนอัมพวายอมรับนับถือซึ่งกันและกัน	4.18	0.780	ดี
3.สมาชิกชุมชนอัมพวาอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ดั้งเดิมของชุมชน	4.18	0.900	ดี
4.สมาชิกชุมชนอัมพวาเน้นความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พอเพียง	4.12	0.835	ดี
5.สมาชิกชุมชนอัมพวาไม่เน้นสินค้าหรือบริการที่ ฟุ่มเฟือย	3.90	0.867	ดี
6.สมาชิกชุมชนอัมพวามีความรักและผูกพันกับ ธรรมชาติของชุมชน	4.08	0.769	ดี
7.สมาชิกชุมชนอัมพวารณรงค์รักษาสภาพแวดล้อมที่ดี ของชุมชน	4.11	0.805	ดี
รวม	4.03	0.654	ดี
ค่านิยมทั่วไป			
8.ท่านรักความเป็นอิสระ	4.38	0.581	ดีมาก
9.ท่านคิดว่าศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของท่าน	4.41	0.667	ดีมาก
10.ท่านคิดว่าสถานที่ทางศาสนาเป็นศูนย์รวมของ ชุมชน	4.29	0.771	ดีมาก
11.การทำงานอยู่ในชุมชนทำให้ชีวิตดีขึ้น	4.11	0.832	ดี
12.การได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงทำให้ชีวิตดีขึ้น	4.35	0.678	ดีมาก
13.ท่านมักจะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	4.06	0.756	ดี
รวม	4.27	0.463	ดีมาก
รวมทั้งหมด	4.15	0.495	ดี

ผลจากตาราง 4 แสดงข้อมูลด้านค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่นพบว่าโดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.15$) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านค่านิยมในชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในชุมชนโดยรวมในระดับดี ($\bar{X} = 4.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในชุมชนอยู่ในระดับดีอันดับหนึ่งได้แก่ สมาชิกชุมชนอัมพวาอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชุมชน ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ สมาชิกชุมชนอัมพวาเน้นความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายพอเพียง ($\bar{X} = 4.12$) สมาชิกชุมชนอัมพวารณรงค์รักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน ($\bar{X} = 4.11$) สมาชิกชุมชนอัมพวามีความรักและผูกพันกับธรรมชาติของชุมชน ($\bar{X} = 4.08$) และสมาชิกชุมชนอัมพวายอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ($\bar{X} = 3.95$) และสมาชิกชุมชนอัมพวามีความเป็นเอกลักษณ์ กับสมาชิกชุมชนอัมพวาไม่เน้นสินค้าหรือบริการที่ฟุ่มเฟือย ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ

ด้านค่านิยมทั่วไปในชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทั่วไปในชุมชนในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในชุมชนดีมากอันดับหนึ่งได้แก่ การคิดว่าศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของท่าน ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ การรักความเป็นอิสระ ($\bar{X} = 4.38$) การได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงทำให้ชีวิตดีขึ้น ($\bar{X} = 4.35$) และสถานที่ทางศาสนาเป็นศูนย์รวมของชุมชน ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามมีคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทั่วไปในชุมชนมากได้แก่ การทำงานอยู่ในชุมชนทำให้ชีวิตดีขึ้น ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ($\bar{X} = 4.06$) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจของชุมชนต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านความพึงพอใจของชุมชนต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา

ความพึงพอใจของชุมชนต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ท่านพึงพอใจกับการให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.25	0.538	มากที่สุด
2. ท่านพึงพอใจกับความเท่าเทียมกันทางสังคมของชุมชน	4.27	0.621	มากที่สุด
3. ท่านพึงพอใจกับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน	4.25	0.779	มากที่สุด
4. ท่านพึงพอใจกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในชุมชน	4.19	0.716	มาก
5. ท่านพึงพอใจกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น	4.24	0.688	มากที่สุด
6. ท่านพึงพอใจกับการให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และความเป็นมาในชุมชน	4.29	0.581	มากที่สุด
7. ท่านพึงพอใจในความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน	4.27	0.666	มากที่สุด
8. ท่านพึงพอใจกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นจากความได้เปรียบทางด้านเอกลักษณ์และวัฒนธรรม	4.26	0.753	มากที่สุด
9. ท่านพึงพอใจที่จะเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชนของท่าน	4.26	0.607	มากที่สุด
10. ท่านพึงพอใจในความเป็นมิตรของชุมชน	4.31	0.647	มากที่สุด
รวม	4.26	0.386	มากที่สุด

ผลจากตาราง 5 แสดงข้อมูลด้านความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่าโดยรวมผู้บริโภคมุ่งความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดอันดับหนึ่งได้แก่ ความเป็นมิตรของชุมชน ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือ การให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และความเป็นมาในชุมชน ($\bar{X} = 4.29$) ความเท่าเทียมกันทางสังคมของชุมชน กับความเป็นเอกลักษณ์

ของชุมชน ($\bar{X} = 4.27$) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นจากความได้เปรียบทางด้านเอกลักษณ์และวัฒนธรรมกับการเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชนของท่าน ($\bar{X} = 4.26$) การให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในชุมชน ($\bar{X} = 4.19$)

ส่วนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลด้านพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

พฤติกรรมที่ของชุมชนริมคลองอัมพวา	\bar{X}	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. ท่านให้ความร่วมมือในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.18	0.638	ดี
2. ท่านมีความยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน	4.29	0.629	ดีมาก
3. ท่านมีความอาทรห่วงใยต่อคนในชุมชน	4.29	0.682	ดีมาก
4. ท่านใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออม	4.15	0.719	ดี
5. ท่านมีความเต็มใจและภาคภูมิใจที่จะเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชนของท่านกับบุคคลภายนอกที่มีความสนใจศึกษา	4.18	0.649	ดี
6. ท่านมีโอกาสได้แสดงออกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.91	0.852	ดี
7. ท่านให้ความเป็นมิตรกับคนในชุมชน	4.24	0.656	ดีมาก
8. ท่านให้ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว	4.44	0.649	ดีมาก
9. ท่านอยู่อย่างมีความสุขสบาย ไม่เคร่งเครียด	4.14	0.637	ดี
10. ท่านมีความรักและห่วงใยในชุมชนของท่าน	4.41	0.600	ดีมาก
รวม	4.22	0.428	ดีมาก

ผลจากตาราง 6 แสดงข้อมูลด้านพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา พบว่าโดยรวม ผู้บริโภคมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาที่อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.22$) โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาที่ดีมากอันดับหนึ่ง ได้แก่

ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาคือ การมีความรักและห่วงใยในชุมชนของท่าน ($\bar{X} = 4.41$) การมีความอาทรห่วงใยต่อคนในชุมชน กับยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ($\bar{X} = 4.29$) และการความเป็นมิตรกับคนในชุมชน ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาที่อยู่ในระดับดี ได้แก่ ความร่วมมือในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับความเต็มใจและภาคภูมิใจที่จะเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชนของท่านกับบุคคลภายนอกที่มีความสนใจศึกษา ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออม ($\bar{X} = 4.15$) การอยู่อย่างมีความสุขสบาย ไม่เคร่งเครียด ($\bar{X} = 4.14$) และการโอกาสได้แสดงออกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

ผลจากตาราง 5 แสดงข้อมูลด้านความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น พบว่าโดยรวมผู้บริโภคมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$) โดยข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดอันดับหนึ่งได้แก่ ความเป็นมิตรของชุมชน ($\bar{X} = 4.31$) รองลงมาคือ การให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และความเป็นมาในชุมชน ($\bar{X} = 4.29$) ความเท่าเทียมกันทางสังคมของชุมชน กับความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ($\bar{X} = 4.27$) จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นจากความได้เปรียบทางด้านเอกลักษณ์และวัฒนธรรมกับการเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชนของท่าน ($\bar{X} = 4.26$) การให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ($\bar{X} = 4.25$) และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้แก่ ข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในชุมชน ($\bar{X} = 4.19$)

ส่วนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1: ลักษณะทางส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย ของชาวชุมชนริมคลองอัมพวาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดยที่สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent t – test) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตาราง 7 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene's test for Equality of Variances	
	F	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n = 140)	4.349	0.039

* ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

จากตาราง 7 Levene's test for Equality of Variances สามารถอธิบายได้ดังนี้
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.039 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่าแปรปรวนประชากรทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 8 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามเพศ

ตัวแปร	เพศ	T – test for equal variances assumed				
		\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจใน	ชาย	4.27	0.438	0.282	94.831	0.779
วัฒนธรรมท้องถิ่น	หญิง	4.25	0.351			

จากตาราง 8 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามเพศโดยใช้สถิติ Independent t-test ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.779 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน จะต้องนำไปทดสอบด้วยวิธีเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least – Significant Different (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n=140)	3.907*	3	136	0.010

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตาราง 9 Levene's test for Equality of Variance แสดงว่าความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.01 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าค่าแปรปรวนของประชากรในแต่ละกลุ่มไม่เท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตาราง 10 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามอายุ

ตัวแปร	อายุ	\bar{X}	S.D.	Brown-Forsythe	Sig.(2-tailed)
	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี	4.21	0.306		
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	26-35ปี	4.27	0.307	0.233	0.873
	36-45 ปี	4.30	0.477		
	มากกว่า 45 ปีขึ้นไป	4.26	0.463		

จากตาราง 10 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามอายุโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.873 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดยที่สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent t - test) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตาราง 11 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene's test for Equality of Variances	
	F	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n = 140)	0.468	0.495

จากตาราง 11 Levene's test for Equality of Variances สามารถอธิบายได้ดังนี้
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.495 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่า
แปรปรวนประชากรทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 12 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตาม
สถานภาพสมรส

ตัวแปร	สถานภาพสมรส	t – test for equal variances assumed				
		\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจ ในวัฒนธรรม ท้องถิ่น	โสด, หม้าย/หย่าร้าง/ แยกกันอยู่ สมรส/ อยู่ด้วยกัน	4.29	0.350	1.043	138	0.299
		4.22	0.428			

จากตาราง 12 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึง
พอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพสมรส โดยใช้สถิติ Independent t-test ในการ
ทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.299 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0)
ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีสถานภาพสมรสแตกต่าง
กัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดยที่สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent t – test) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตาราง 13 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene's test for Equality of Variances	
	F	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n = 140)	0.015	0.903

จากตาราง 13 Levene's test for Equality of Variances สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.903 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่าแปรปรวนประชากรทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 14 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตาม การศึกษา

ตัวแปร	การศึกษา	t – test for equal variances assumed				
		\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.30	0.370	1.605	138	0.111
ในวัฒนธรรมท้องถิ่น	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	4.19	0.405			

จากตาราง 14 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามการศึกษา โดยใช้สถิติ Independent t-test ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.111 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน จะต้องนำไปทดสอบด้วยวิธีเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least – Significant Different (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n=140)	0.483	3	136	0.694

จากตาราง 15 Levene's test for Equality of Variance แสดงว่าความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.694 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่าแปรปรวนของประชากรในแต่ละกลุ่มเท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ

ตัวแปร	อาชีพ	\bar{X}	S.D.	F	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	ค้าขาย	4.26	0.376	0.750	0.524
	รับราชการ	4.32	0.419		
	รับจ้าง	4.18	0.424		
	อื่นๆ เช่น เกษตรกร	4.31	0.303		

จากตาราง 16 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามอาชีพ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.524 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน จะต้องนำไปทดสอบด้วยวิธีเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least – Significant Different (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n=140)	0.037	2	137	0.963

จากตาราง 17 Levene's test for Equality of Variance แสดงว่าความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.963 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่าแปรปรวนของประชากรในแต่ละกลุ่มเท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 18 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตัวแปร	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	\bar{X}	S.D.	F	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	4.28	0.370	0.193	0.825
	10,001-20,000 บาท	4.25	0.395		
	มากกว่า 20,000 บาท	4.23	0.404		

จากตาราง 18 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.825 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดยที่สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent t - test) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตาราง 19 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene's test for Equality of Variances	
	F	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n = 140)	0.307	0.580

จากตาราง 19 Levene's test for Equality of Variances สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.580 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่าแปรปรวนประชากรทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 20 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามที่อยู่อาศัย

ตัวแปร	ที่อยู่อาศัย	t - test for equal variances assumed				
		\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	อาศัยอยู่ในชุมชน	4.27	0.388	0.36	138	0.719
	เช่าพื้นที่ในชุมชน	4.24	0.385	1		

จากตาราง 20 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามที่อยู่อาศัย โดยใช้สถิติ Independent t-test ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.719 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.05 และถ้าสมมติฐานข้อใดปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ที่มีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย 1 คู่ที่แตกต่างกัน จะต้องนำไปทดสอบด้วยวิธีเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Least – Significant Different (LSD) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n=140)	1.776	2	137	0.173

จากตาราง 21 Levene's test for Equality of Variance แสดงว่าความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.173 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่าแปรปรวนของประชากรในแต่ละกลุ่มทำกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 22 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตัวแปร	จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว	\bar{X}	S.D.	F	Sig.(2- tailed)
ความพึงพอใจใน วัฒนธรรมท้องถิ่น	1-2 คน	4.33	0.379	2.077	0.129
	3-4 คน	4.30	0.328		
	5 คนขึ้นไป	4.17	0.452		

จากตาราง 22 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.129 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีลักษณะของครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีลักษณะของครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

H_1 : ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีลักษณะของครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

สถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่ม โดยที่สุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอย่างเป็นอิสระจากกัน (Independent t – test) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 95 % ซึ่งจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05

ตาราง 23 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม

	Levene's test for Equality of Variances	
	F	Sig.
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น (n = 140)	0.359	0.550

จากตาราง 4.23 Levene's test for Equality of Variances สามารถอธิบายได้ดังนี้

ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่า Sig. เท่ากับ 0.553 ซึ่งมากกว่า 0.01 แสดงว่าค่าแปรปรวนประชากรทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตาราง 24 แสดงการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตาม
ลักษณะของครอบครัว

ตัวแปร	ลักษณะของ ครอบครัว	t – test for equal variances assumed				
		\bar{X}	S.D.	t	df	Sig.(2-tailed)
ความพึงพอใจใน วัฒนธรรมท้องถิ่น	ครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่ ลูก)	4.26	0.386	0.171	138	0.864
	ครอบครัวขยาย	4.25	0.388			

จากตาราง 24 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานจากการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จำแนกตามลักษณะของครอบครัว โดยใช้สถิติ Independent t-test ในการทดสอบพบว่า ค่า Sig.(2-tailed) เท่ากับ 0.864 ซึ่งมากกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) ปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) ซึ่งหมายความว่า ชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีลักษณะของครอบครัวแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2: ความสนใจในวัฒนธรรมโดยรวมของชุมชนริมคลองอัมพวามี ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ
ในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับความ
พึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

H_1 : ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความ
พึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุดที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 99 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.01

ตาราง 25 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลอง
อัมพวาโดยรวมกับ ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตัวแปร	ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น			ทิศทาง ความสัมพันธ์
	n	r	Sig.(2- tailed)	
ความสนใจในวัฒนธรรมของ ชุมชนริมคลองอัมพวาโดยรวม	140	0.499**	0.000	ทิศทางเดียวกันใน ระดับปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4.25 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความสนใจในวัฒนธรรมของ
ชุมชนริมคลองอัมพวา กับ ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของ
เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์พบว่ามีค่า Sig. (2-
tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก
(H_0) ซึ่งหมายความว่า ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา มีความสัมพันธ์กับความพึง
พอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
เท่ากับ 0.499 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง หมายความว่า
เมื่อชุมชนอัมพวา มีความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาเพิ่มขึ้น จะมีความพึงพอใจ
ในวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะเพิ่มขึ้นปานกลาง

**สมมติฐานข้อที่ 3: ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมใน
ชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น**

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังนี้

ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนมีความสัมพันธ์กับ
ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนไม่มีความสัมพันธ์
กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

H_1 : ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุดที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 99 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.01

ตาราง 26 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนกับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ค่านิยมในวัฒนธรรมของ ชุมชนริมคลองอัมพวา	ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น			ทิศทางความสัมพันธ์
	n	r	Sig.(2-tailed)	
ด้านค่านิยมในชุมชน	140	0.460**	0.000	ทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 26 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนกับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.460 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง หมายความว่า เมื่อชุมชนอัมพวามีค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนเพิ่มขึ้น จะมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะเพิ่มขึ้นปานกลาง

ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

H_1 : ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุดที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 99 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.01

ตาราง 27 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปกับ ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ค่านิยมในวัฒนธรรมของ ชุมชนริมคลองอัมพวา	ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น			ทิศทางความสัมพันธ์
	n	r	Sig.(2-tailed)	
ด้านค่านิยมทั่วไป	140	0.505**	0.000	ทิศทางเดียวกันในระดับปานกลาง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 4.27 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปกับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์พบว่า มีค่า Sig. (2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.505 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง หมายความว่า เมื่อชุมชนอัมพวามีค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปเพิ่มขึ้น จะมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะเพิ่มขึ้นปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 4: ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

ซึ่งสามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

H_0 : ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

H_1 : ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

สถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์คือ สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือข้อมูล 2 ชุดที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้ระดับความเชื่อมั่น 99 % ในการทดสอบสมมติฐาน ดังนั้นจะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) เมื่อ Sig.(2-tailed) น้อยกว่า 0.01

ตาราง 28 แสดงการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวาในวัฒนธรรมท้องถิ่นกับ พฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

ตัวแปร	ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น			ทิศทางความสัมพันธ์
	n	r	Sig.(2-tailed)	
ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา	140	0.653**	0.000	ทิศทางเดียวกันในระดับค่อนข้างสูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 28 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวาในวัฒนธรรมท้องถิ่นกับ พฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ในการวิเคราะห์พบว่า มีค่า Sig.

(2-tailed) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.01 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ซึ่งหมายความว่า ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.653 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระดับค่อนข้างสูง หมายความว่า เมื่อชุมชนอัมพวามีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มขึ้น พฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาก็จะเพิ่มขึ้นในระดับค่อนข้างสูง

ตาราง 29 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1-3

ตัวแปรต้น	ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น
1. ลักษณะทางส่วนบุคคลของชาวชุมชนริมคลองอัมพวา	
1.1 เพศ	X
1.2 อายุ	X
1.3 สถานภาพสมรส	X
1.4 ระดับการศึกษา	X
1.5 อาชีพ	X
1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	X
1.7 ที่อยู่อาศัย	X
1.8 จำนวนสมาชิกในครอบครัว	X
1.9 ลักษณะที่อยู่อาศัย	X
2. ความสนใจในวัฒนธรรมและกิจกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา	/
3. ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา	
3.1 ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชน	/
3.2 ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไป	/

ตาราง 30 แสดงผลสรุปการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4

ตัวแปรต้น	พฤติกรรมของชุมชน ริมคลองอัมพวา
4. ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่น	/

หมายเหตุ: เครื่องหมาย / หมายถึง สอดคล้องกับสมมติฐาน H_1
 เครื่องหมาย X หมายถึง ไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน H_1

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการค้นคว้า

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาถึง ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ให้เป็นแนวปฏิบัติในการอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนมิให้ล่มสลายหรือเสื่อมไปเช่นในอดีต และใช้เป็นแผนปฏิบัติการในการศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาในระยะต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคลศาสตร์ของชุมชนริมคลองอัมพวา ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย สมาชิกในครอบครัวและลักษณะของครอบครัวที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในวัฒนธรรมกับความพึงพอใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมในวัฒนธรรมกับความพึงพอใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนอัมพวา
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นกับพฤติกรรมของชุมชนอัมพวา

สมมติฐานทางการวิจัย

1. ลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย ของชาวชุมชนริมคลองอัมพวาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน
2. ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โสดและ สมรส/ อยู่ด้วยกัน อายุ 26- 35 จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001- 20,000 บาท โดยอาศัยอยู่ในชุมชน มีลักษณะครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่ ลูก) และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3- 4 คน

ข้อมูลด้านความสนใจในวัฒนธรรม

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามสนใจในวัฒนธรรมโดยรวมในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจในระดับมากที่สุดในการมีส่วนร่วมดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน และผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจระดับมากในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศไทยเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ การสนใจสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนของท่าน การสนใจที่จะรับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมจากสื่อต่างๆ เช่น ทีวี วิทยุ และการสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน ตามลำดับ

ข้อมูลด้านค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาในระดับดี ในด้านค่านิยมในชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในชุมชนโดยรวมในระดับดี ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมในชุมชนในระดับดีอันดับหนึ่งคือ สมาชิกชุมชนอัมพวาอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชุมชน รองลงมาคือ สมาชิกชุมชนอัมพวาเน้นความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายพอเพียง และสมาชิกชุมชนอัมพวารณรงค์รักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน ตามลำดับ

ด้านค่านิยมทั่วไปในชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทั่วไปในชุมชนในระดับดีมาก ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีค่านิยมทั่วไปในชุมชนระดับดีมากอันดับหนึ่งคือ การคิดว่าศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของท่าน รองลงมาคือ การรักความเป็นอิสระ และการได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงทำให้ชีวิตดีขึ้น ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทั่วไปในชุมชนในระดับดีได้แก่ การทำงานอยู่ในชุมชนทำให้ชีวิตดีขึ้น รองลงมาคือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ตามลำดับ

ข้อมูลด้านความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดอันดับหนึ่งคือ ความเป็นมิตรของชุมชน รองลงมาคือ การให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และ ความเท่าเทียมกันทางสังคมของชุมชนกับ ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับมากได้แก่ ความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในชุมชน

ข้อมูลด้านพฤติกรรมที่ส่งผลต่อชุมชนริมคลองอัมพวา

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาอยู่ในระดับดีมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาที่ดีมากอันดับหนึ่งคือ ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว รองลงมาคือ การมีความรักและห่วงใยในชุมชนของท่าน และการมีความเอื้อเฟื้อต่อคนในชุมชน กับยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ตามลำดับ และผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาที่ดีได้แก่ ความร่วมมือในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนกับ ความเต็มใจและภาคภูมิใจที่จะเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชน กับบุคคลภายนอกที่มีความสนใจศึกษา รองลงมาคือ การใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออม และการอยู่อย่างมีความสุขสบาย ไม่เคร่งเครียด ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย ของชาวชุมชนริมคลองอัมพวาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของวัฒนธรรมท้องถิ่นแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่าชาวชุมชนริมคลองอัมพวาที่มีลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย ของชาวชุมชนริมคลองอัมพวาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 ความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่าความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 หมายความว่า เมื่อชุมชนอัมพวาที่มีความสนใจในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาเพิ่มขึ้น จะมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะเพิ่มขึ้นปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 3 ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่าในด้านดังต่อไปนี้ที่ผลสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3.1 ค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 หมายความว่า เมื่อชุมชนอัมพวามีค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมในชุมชนเพิ่มขึ้น จะมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะเพิ่มขึ้นปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 3.2 ค่านิยมทั่วไปของชุมชนริมคลองอัมพวา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หมายความว่า เมื่อชุมชนอัมพวามีค่านิยมในวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ด้านค่านิยมทั่วไปเพิ่มขึ้น จะมีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นก็จะเพิ่มขึ้นปานกลาง

สมมติฐานข้อที่ 4 ความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

จากผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 หมายความว่า เมื่อชุมชนอัมพวา มีความพึงพอใจของชุมชนริมคลองอัมพวาในวัฒนธรรมท้องถิ่นเพิ่มขึ้น พฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวาก็จะเพิ่มขึ้นในระดับค่อนข้างสูง (คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สำหรับเทศบาลตำบลอัมพวา อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. มรดกทางวัฒนธรรมชุมชนอัมพวา. 2547)

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาวิจัย ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โสดและสมรส/ อยู่ด้วยกัน อายุ 26- 35 จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีอาชีพค้าขาย รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001- 20,000 บาท โดยอาศัยอยู่ในชุมชน มีลักษณะครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่ ลูก) และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3- 4 คน จากผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับศึกษาวิจัยของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงประวัติศาสตร์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ชุมชนอัมพวา มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา ซึ่งผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์อันยาวนานของชุมชน ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ และ

เอกลักษณ์ของวิถีการดำรงชีวิตของชาวชุมชนอัมพวา ทำให้ชุมชนอัมพวาได้กลายเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญเชิงอนุรักษ์ของประเทศ ส่งผลให้มีนักท่องเที่ยวนิยมแวะมาเยี่ยมเยือนชุมชนแห่งนี้เป็นจำนวนมากตลอดทั้งปี ทำให้ชาวชุมชนอัมพวาส่วนมากจึงประกอบอาชีพแม่ค้าขายของเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะประเภทอาหารการกินทั้งริมฝั่งคลองและ ชายในเรือที่ลอยคอกอยู่ในคลอง โดยมีอายุอยู่ในช่วงวัยทำงาน เพื่อหาเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัวพ่อแม่ ลูกของชาวอัมพวาที่อาศัยอยู่ในชุมชน จึงให้ความสำคัญกับการศึกษาน้อยลง ทำให้ชาวชุมชนส่วนมากจบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และมีรายได้เพียง 10,001- 20,000 บาท ต่อเดือนเท่านั้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มกำลังหลักที่จะสามารถพัฒนาและสืบสานวัฒนธรรมอันดีงามที่เป็นมรดกของชาติไว้ได้นั้นคือ กลุ่มแม่ค้า ที่ขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมจึงควรที่จะใส่ใจในความเป็นอยู่และ รับฟังถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อร่วมหาทางแก้ไขและพัฒนาชุมชนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าภูมิใจของไทยต่อไป

2. ชาวชุมชนอัมพวามีความสนใจในวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน สนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศไทยและสนใจสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนของท่าน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นมีผูกพัน ห่วงเห่นชุมชนของตนจึงเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน และความสนใจในศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศไทยที่มีความเกี่ยวโยงโดยตรงกับความ เป็นมาและสภาพแวดล้อมของชุมชนพวกเขา ประกอบกับนิสัยของชาวอัมพวาที่มีน้ำใจและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ใช้ชีวิตในการถ้อยทีถ้อยอาศัยของชาวชุมชนอัมพวาทำให้ใส่ใจในความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน และสนใจที่จะรับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมจากสื่อต่างๆเช่น ทีวี วิทยู เพื่อให้ทราบถึงข่าวสารวัฒนธรรมต่างๆที่น่าสนใจและสามารถเชื่อมโยงนำมาพัฒนาสิ่งต่างๆในชุมชน เพื่อที่จะให้ชาวชุมชนอัมพวาที่มีความสามัคคีมีความเป็นอยู่และ การดำรงชีวิตที่ดีขึ้นสอดคล้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ที่ทำการศึกษารวบรวมประวัติศาตร์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ชุมชนอัมพวา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชุมชนอัมพวาเป็นชุมชนโบราณที่มีประวัติศาตร์อันยาวนาน เป็นแหล่งผสมผสานมรดกทางสถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมมากมาย อีกทั้งยังเป็นแหล่งการค้าสำคัญของผู้คนในอดีต และมีวิถีชีวิตของชุมชนริมคลองอัมพวาอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำ ซึ่งในปัจจุบันได้มีการรื้อฟื้นความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา ทำให้อัมพวากลับมาเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงมากขึ้น ทำให้มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากไปชมธรรมชาติและ ศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวชุมชน ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนอัมพวาที่รักและ ห่วงเห่นชุมชนของตนนั้นดีขึ้นเป็นลำดับ

3. ชาวชุมชนอัมพวามีค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่นในระดับดี โดยด้านค่านิยมในชุมชนโดยรวมชาวชุมชนอัมพวามีค่านิยมในระดับดี โดยเฉพาะค่านิยมในการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชุมชนดี การเน้นความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายพอเพียงและ รณรงคร์รักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยการอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชุมชนที่ชาวชุมชนอัมพวาที่ยึดถือมาโดยตลอด ความรักและหวนแหนชุมชนของชาวอัมพวา ทำให้ยึดมั่นในความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายและ รณรงคร์รักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชนเพื่อรักษาสิ่งทีส่งสมกันมานานทีมีคุณค่าในด้านวัฒนธรรมของชุมชนไว้ ซึ่งค่านิยมนี้ เป็นความคิดของกลุ่มคนในชุมชนทีก่อให้เกิดวัฒนธรรมท้องถิ่นและ มีผลต่อการแสดงออกทางวัฒนธรรมของบุคคลสอดคล้องกับความหมายของสารานุกรมทางสังคมวิทยา (1974) และแนวคิดของทิสนา แซมณี (2546) ทีได้กล่าวไว้ว่าค่านิยมเป็นหลักการทีบุคคลยึดถือและ เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตต่อไปของบุคคลนั้นๆ

ชาวชุมชนอัมพวามีค่านิยมทั่วไปในชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยเฉพาะความคิดเห็นว่าศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ การรักความเป็นอิสระและ คิดว่าการได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงทำให้ชีวิตดีขึ้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า แม้โลกปัจจุบันนวัตกรรมในด้านต่างๆจะมีการพัฒนาขึ้นมากมายก็ตาม แต่ชุมชนอัมพวาซึ่งเป็นชุมชนประวัติศาสตร์แห่งหนึ่งของประเทศไทยทีผ่านการเปลี่ยนแปลงต่างๆหลายยุค ก็ยังคงมีศาสนาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ ดังแนวคิดของสำนักการศึกษา (2544) ทีให้ความหมายของค่านิยมว่า เป็นเรื่องทีสังคมส่วนรวมเห็นว่าเป็นสิ่งทีมีความควรแก่การกระทำ หรือเห็นว่าเป็นสิ่งทีถูกต้อง ประกอบกับความรักและภูมิใจของชาวอัมพวาในชุมชนของตน จึงมีการดำรงชีวิตโดยการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ไม่พึ่งพาชุมชนอื่นและรักความเป็นอิสระ มีความต้องการทีจะพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นมรดกทางวัฒนธรรมทีมีคุณค่า จึงให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาทีเพียงพอกับชาวอัมพวา เพื่อให้ความเป็นอยู่ในชุมชนดีขึ้น

4. ชาวชุมชนอัมพวามีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยรวมในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านความเป็นมิตรของชุมชน การให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และความเป็นมาในชุมชน และความเท่าเทียมกันทางสังคมกับความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ผลจากการวิจัยมีความสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (บทสรุป:2547) ทีได้ทำการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ชุมชนอัมพวา ซึ่งผลการศึกษาวินิจฉัยแสดงให้เห็นว่า ชุมชนอัมพวาเป็นชุมชนทีมีระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำสวนผลไม้ และการค้าขาย จึงทำให้ชาวชุมชนมีวิถีชีวิตทีผูกพันกับธรรมชาติ ถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกันฉันท์ญาติมิตร ประกอบกับการทีชุมชนอัมพวามีความโดดเด่นในด้านงานศิลปะหรือโบราณสถานทีมี

ความสำคัญ รวมทั้งเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ทางจิตใจและ ประวัติความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของชุมชนที่ได้ถูกฟื้นฟูขึ้นมาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน ทำให้ชาวชุมชนนั้นมีความภูมิใจและให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์และความเป็นมาของชุมชนอย่างยิ่ง จึงส่งผลให้เกิดความพอใจในความมีเอกลักษณ์ของชุมชน มีความสามัคคีที่ ความเท่าเทียมกันทางสังคมขึ้นในชุมชน

5. ชาวชุมชนอัมพวามีพฤติกรรมของชุมชนโดยรวมในระดับดีมาก โดยเฉพาะความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว การรักและหวงแหนชุมชนของตนและ การมีความอาทรห่วงใยต่อกันในชุมชน กับยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน โดยจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันชุมชนอัมพวาถือได้ว่าเป็นชุมชนที่นอกจากจะมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ระบบนิเวศวิทยาที่สมบูรณ์ มีงานศิลปะหรือโบราณสถานที่สำคัญหลายแห่งแล้ว ยังเป็นสถานที่ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์และ มีความสัมพันธ์ทางจิตใจ ที่สามารถยกระดับการดำรงชีวิตของชาวชุมชนอัมพวา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ที่ได้ทำการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ และการดำรงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวา ที่ทำให้หลายหน่วยงานเล็งเห็นความสำคัญในฐานะของชุมชนที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ที่เป็นสิ่งที่หล่อหลอมผ่านการดำรงอยู่ของเศรษฐกิจและสังคมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม จึงทำให้ชุมชนอัมพวาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่เป็นที่นิยมมากในปัจจุบัน ประกอบกับการที่ชาวชุมชนอัมพวานั้นส่งผ่านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความเป็นมิตรให้กับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจและชื่นชมในชุมชนที่ตนรักและหวงแหน และความอาทรห่วงใยต่อกันในชุมชน ยินดีที่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นการรักษาและสืบทอดความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อให้ดำรงอยู่สืบไป

6. ชาวชุมชนอัมพวาที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่อาศัย จำนวนสมาชิกในครอบครัวและ ลักษณะของครอบครัวของชาวชุมชนริมคลองอัมพวาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจของวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกันทั้งนี้เนื่องจาก ความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอันมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน และระบบนิเวศที่สมบูรณ์ของชุมชนอัมพวา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2547) ที่ได้ทำการศึกษาถึงประวัติศาสตร์ สภาพชีวิตความเป็นอยู่ชุมชนอัมพวา ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าชาวชุมชนอัมพวานั้นมีความรักและผูกพันกับชุมชน จึงทำให้ไม่ว่าชาวอัมพวาจะมีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกันเพียงใด ก็มีความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความรัก สามัคคี ถ้อยทีถ้อยอาศัย ของชาวชุมชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกสาขาอาชีพ ทุกระดับรายได้และทุกลักษณะของครอบครัวเกิดขึ้นในการดำรงชีวิตในชุมชนอัมพวาที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอันมีชื่อเสียงในปัจจุบัน

7. ความสนใจในวัฒนธรรมและกิจกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสนใจของชาวชุมชนอัมพวา ที่เป็นความรู้สึกรักและเอาใจใส่เรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้อง สนใจเข้าร่วมหรือติดตามวัฒนธรรมและกิจกรรมต่างๆของชุมชน พร้อมที่จะเสาะหาสิ่งที่สนใจและยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้นๆ ดังแนวคิดของวนิชบรรจและคณะ (2515) จึงทำให้ชาวชุมชนอัมพวาเกิดความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง ดังนั้นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ถึงวัฒนธรรมและกิจกรรมของชุมชนในวงกว้าง เพื่อสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชนก็จะสามารถที่จะทำให้คนในชุมชนอัมพวา มีความภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวอัมพวา และร่วมกันอนุรักษ์และหวงแหนขนบธรรมเนียมและ วัฒนธรรมของพวกเขาให้คงอยู่ชั่วลูกชั่วหลานต่อไป นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับการศึกษาของจรีน ศิริ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยใช้วัฒนธรรมชุมชนเป็นฐานในการพัฒนา: กรณีชุมชนเมืองกืด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษาค้นพบว่าวัฒนธรรมชุมชนเมืองกืดสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพชุมชนและ สามารถนำวัฒนธรรมชุมชนที่ค้นพบมาเป็นฐานในการดำเนินการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทำให้ความสนใจในวัฒนธรรมและกิจกรรมต่างๆในชุมชนนั้น สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนอัมพวาให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ส่งผลให้ชาวชุมชนมีความพึงพอใจ รัก และหวงแหนชุมชนของตนยิ่งขึ้น

8. ค่านิยมในวัฒนธรรมและค่านิยมทั่วไปของชุมชนริมคลองอัมพวา มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าค่านิยมของชาวชุมชนอัมพวา ที่เป็นกิจกรรม หรือการเรียนรู้ ติดต่อกันสื่อสาร ร่วมมือและพึ่งพาของกลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน เป็นความเชื่อในผลประโยชน์ อุดมการณ์และยึดถือในจริยธรรมอย่างเดียวกัน ดังแนวคิดของ ปาริชาติ (2543) โดยลักษณะและเอกลักษณ์เหล่านี้แสดงออกได้โดยทัศนคติและการประพฤติปฏิบัติของคนในชุมชนและถ่ายทอดผ่านคตินิยม นิทาน จารีตและขนบธรรมเนียมประเพณี สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่อีกคนหนึ่ง เป็นสิ่งที่สั่งสมมานาน และเป็นสิ่งที่ชาวอัมพวารักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นชุมชนริมคลองที่มีเอกลักษณ์ของตนเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดความภูมิใจและสร้างความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งหากชาวชุมชนอัมพวาขาดความเชื่อ ในค่านิยมของชุมชนก็จะทำให้ไม่มีสิ่งที่ภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนและ ส่งผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวชุมชนเป็นอย่างยิ่ง

9. ความพึงพอใจของชาวชุมชนริมคลองอัมพวาในวัฒนธรรมท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา ซึ่งผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับการศึกษาของของสร้อยศุ บุญไช (2549) ที่ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจเป็น ความคิดเห็นในด้านบวกต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น

ส่งผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ และสอดคล้องกับการศึกษาของเสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541) ที่ได้กล่าวไว้ว่าทัศนคติและผลที่คาดว่าจะได้รับหลังทำพฤติกรรมนั้นๆหรือความพึงพอใจที่คาดว่าจะได้รับ เป็นสิ่งหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรมหรือการปฏิบัติของมนุษย์ และยังสอดคล้องกับการวิจัยของจริน ศิริ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวโดยการใช้วัฒนธรรมชุมชน เป็นรากฐานในการพัฒนา: กรณีชุมชนเมืองก๊ิด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาศักยภาพชุมชนด้านการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลและผลกระทบต่อชุมชนและสมาชิกในชุมชนทั้งโดยตรงและโดยอ้อม และมีผลที่สำคัญดังนี้ การบริหารจัดการกลุ่มหรือองค์กรชุมชนโดยการใช้วัฒนธรรมในการบริหารจัดการทำให้ชาวบ้านในชุมชนเมืองก๊ิด มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ภายในชุมชนที่ใช้วัฒนธรรมเป็นฐาน และเกิดความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งผลให้ชาวบ้านมีความรักสามัคคี ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชุมชนในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งสิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงผลการวิจัยที่แสดงถึงความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของชาวชุมชนอัมพวาย่อมมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการร่วมรักษาชุมชนอัมพวาอันเป็นที่รักของชาวชุมชนอย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมจึงควรที่จะใส่ใจในความเป็นอยู่และ รับฟังถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยเฉพาะ เหล่าบรรดาแม่ค้าที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท เพื่อร่วมหาทางแก้ไขและพัฒนาชุมชนให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าภูมิใจของไทยต่อไป เนื่องจากผลการวิจัยที่แสดงถึงว่า กลุ่มแม่ค้าที่มีการศึกษาไม่สูงนั้นเป็นกลุ่มที่มีมากที่สุดในการร่วมรักษาชุมชนอัมพวา
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมควรที่จะให้ข้อมูลหรือทำการประชาสัมพันธ์ในด้านศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆให้กับชาวชุมชนอัมพวา เพื่อดึงดูดความสนใจของชาวชุมชนให้เข้ามาศึกษา และจะได้นำความรู้ในด้านศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศอื่นๆมาประยุกต์พัฒนาชุมชนอัมพวาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เป็นที่นิยมมากขึ้น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าในปัจจุบันชาวชุมชนอัมพวามีความสนใจในด้านนี้ในระดับน้อยที่สุด
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมควรที่จะจัดทำกิจกรรมเพื่อการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนอัมพวาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การรณรงค์เก็บขยะในคลองอัมพวา การทำความสะอาดพื้น เป็นต้น เนื่องจากผลการวิจัยที่แสดงถึงว่าชาวชุมชนอัมพวานั้นมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาชุมชนของตนเป็นอย่างดีอยู่แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรที่จะให้การสนับสนุนให้เกิดผลการรักษาชุมชนอย่างชัดเจน

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ควรที่จะประชาสัมพันธ์หรือสร้างการรับรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนอัมพวา เพื่อให้ชาวชุมชนอัมพวาได้รับรู้ถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนให้มากขึ้น และร่วมกันรักษาและอนุรักษ์ชุมชนของตนให้อารมณ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีชื่อเสียงต่อไป

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ควรที่จะนำเสนอขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชุมชนอัมพวาไปยังนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และต่างประเทศ เนื่องจากผลการวิจัยที่แสดงถึงความสำเร็จในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของชาวอัมพวา ซึ่งเป็นสิ่งที่สร้างความภาคภูมิใจในการเป็นชาวชุมชนอัมพวา และพร้อมที่จะอนุรักษ์สิ่งดังกล่าวให้ชุมชนให้อยู่คู่กับประเทศไทยต่อไป

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ควรที่จะจัดกิจกรรมทางศาสนาในชุมชนอัมพวาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองต่อผลการวิจัยที่แสดงถึงความนิยมของชาวชุมชนในการให้ความสำคัญกับศาสนาเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวจิตใจ และเป็นการส่งเสริมความสามัคคีในการร่วมกันทำกิจกรรมทางศาสนาให้เกิดขึ้นในชุมชน

7. ชาวชุมชนอัมพวาควรที่จะมีการนำเสนอถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อที่จะเพิ่มจุดขายของชุมชนอัมพวาและให้มีความหลากหลายในวัฒนธรรมที่มี

8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชนอัมพวานั้น ควรที่จะให้ชาวชุมชนอัมพวานั้นได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเพื่อใช้เป็นอีกหนึ่งจุดขายที่น่าสนใจการดึงดูดนักท่องเที่ยว และยังเป็นการทำให้ชาวชุมชนนั้นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและสร้างสรรค์ภูมิปัญญาของชุมชน

9. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรม ควรที่จะประชาสัมพันธ์ถึงความมีน้ำใจดีใจ ความเป็นมิตร เอื้ออารีของชาวชุมชนอัมพวา เนื่องจากผลการวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์ของชุมชนเป็นเอกลักษณ์ที่ดึงดูดใจของชุมชนอัมพวา ซึ่งถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งจุดขายที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติได้เป็นอย่างดี

10. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรควรที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของชุมชนอัมพวาโดยให้ชาวชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม เช่น การจัดการประกวดผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาชาวบ้านชุมชนอัมพวา เพื่อให้ชาวชุมชนหันกลับมาสนใจภาคภูมิใจ และหวงแหนในวัฒนธรรมและค่านิยมที่ดีของชุมชน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ทางผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าควรทำการศึกษาเรื่อง ค่านิยมความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน อื่นๆ ในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและเป็นประโยชน์ในการที่จะอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอันสวยงามของไทยไว้

นอกจากนี้ยังควรทำการศึกษาปัญหาและผลกระทบทางวิถีการดำรงชีวิตของสังคมในยุคปัจจุบันที่ส่งผลกระทบต่อสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กรณีศึกษา: ชุมชนอัมพวา เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัญหาและสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อการคงอยู่ของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชุมชนอัมพวา เพื่อจะได้มีข้อมูลที่จะนำไปวางแผนแนวทางแก้ไขและปรับปรุงเพื่อให้ชุมชนยังคงนำเสนอวัฒนธรรมอันดีงาม ประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิมสืบสานไปสู่อนุชนรุ่นหลังต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กัลยา วาณิชย์บัญชา. (2546). *หลักสถิติ*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ. (2551). *ค่านิยมในชุมชน*. [Online]. สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2551, จาก www.onep.go.th/uap/definition.htm.
- เกื้อ วงศ์บุญสิน. (2545). *สาระเพื่อการตัดสินใจเชิงธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2547). *มรดกทางวัฒนธรรมชุมชนอัมพวา*. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2548). *สำหรับโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม (Thailand cultural Environment Project: แผนที่มรดกทางวัฒนธรรมชุมชนอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จริน ศิริ. (2549). *ภูมิประเทศและการท่องเที่ยว*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทิสนา เขมมณี. (2544). *ศาสตร์การสอนเพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2546). *การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์.
- ธน์สดี เกษมไชยานันท์. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ (web sites) ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ วส.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีน หงษ์แก้ว. (2544). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานและความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารโรงแรมในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ประสิทธิ์ ทองอุ่น; และคนอื่น ๆ. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร; และคณะ. (2543). *กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

- นิธิ สีศันนท์. (2544). *แนวทางการอนุรักษ์และฟื้นฟูชุมชนริมน้ำคลองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การออกแบบชุมชนเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประสงค์ ปิยะศรีสกุล. (2550). *การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัย อันเนื่องมาจากการฟื้นฟูชุมชนอัมพวา จ.สมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เคหการ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พลอยบงกช ชุ่มเพ็งพันธ์. (2550). *การฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนในภาคตะวันออก: กรณีศึกษาระบบแลกเปลี่ยนชุมชนในชุมชนพวา จังหวัดจันทบุรี*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พามิลา หารารักษ์. (2544). *วิวัฒนาการและรูปแบบการตั้งถิ่นฐานของชุมชนภูิกิจีนและชุมชนวัดกัลยาณ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การวางแผนภาคและเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เมตตา เสวตเลข. (2539). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวประเภทนันทนาการ: ศึกษาเฉพาะกรณีสวนสัตว์ดุสิต*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ยິงยง เรื่องทอง. (2542). *พื้นฐานวัฒนธรรมไทย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา). อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: นามมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- รุ่งเรือง สายสวรรค์พงษ์. (2549). *พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในชีวิตประจำวันของนักเรียนโรงเรียนกุนนที่รุธธารามวิทยาคม*. ภาคนิพนธ์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- รุจ รัตนพานุ. (2547). *แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ชุมชนตลาดสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (สถาปัตยกรรมศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ลลิตา โภชนพันธ์. (2539). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัญจรของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2543). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนิช บรรจง. (2515). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กุญสยามการพิมพ์.

- วณิช บรรจง; และคนอื่นๆ. (2516). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานครพิมพ์.
- วัชรีย์ ทรัพย์มี. (2520). *การแนะแนวในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูล. (2537). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม*. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิลาวัดณ์ ภมรสวรรณ. (2548). *การเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดของชุมชนริมน้ำดั้งเดิมในพื้นที่อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์ ค.ต. (การวางแผนภาคและเมือง). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิไลพร ดำสะอาด. (2542). *การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระ สัจกุล. (2546). *รายงานความสัมพันธ์ของการออกแบบชุมชนกับการฟื้นฟูเมือง*. อัดสำเนา.
- วรรณภา ปรีทอง. (2547). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตกับพฤติกรรมและทัศนคติในการบริโภคอาหารชีวจิตร้านเอเดนของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). *พฤติกรรมผู้บริโภคฉบับพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- (2550ข). *การจัดการและพฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง; และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). *การบริการบุคคลและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2536). *สังคมวิทยาชุมชน: หลักการศึกษาวิเคราะห์และปฏิบัติงานชุมชน*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สรรค์ วรอินทร์. (2545). *ครูกับการจัดการศึกษาของชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพล ธนุรักษ์. (2540). *ความพึงพอใจของเกษตรกรในโครงการผลิตหน่อไม้ฝรั่งแบบครบวงจร: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครปฐม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาลักษณ์ ชัยอนันต์. (2540). *ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (ส่งเสริมการเกษตร). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล. (2541). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อุทิศ บุญลือ. (2543, มีนาคม). ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองและชุมชน. *ข่าวสารกรมการผังเมือง*. 75.
- อุทัยพรรณ สุขใจ. (2545). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการที่มีต่อการให้บริการขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Aiken, L. S.; & S.G. West. (1991). *Multiple Regression: Testing and interpreting interactions*. Newbury Park, CA: Sage.
- Directorate General Education and Culture and coordinated by Directorate General Communication. *European Cultural Values*.
- Dewey, J. (1965). *The relation of theory to practice in education*. In R.D. Archambault (Ed.), John Dewey on education: Selected writings.
- Encyclopedia of Sociology. (1974). *Connecticut: Dashkin Publishing Group*. New York: Houghton Mifflin.
- Feilden, B.M.; & J. Jokilehto. (1998). *Management Guidelines for World Heritage Sites*. Rome: n.p.
- Goldenson, Robert M. (1984). *Longman Dictionary of Psychology and Psychiatry*. New York: Longman.
- Hinkle, D.E, William, W.; & G.J. Stephen. (1998). *Applied Statistics for the Behavior Sciences*. 4th ed. New York: Houghton Mifflin.
- Nunnally, Jum C. (1978). *Psychometric theory*. 2nd ed. New York: McGraw – Hill.
- Powell, Marvin. (1963). *The Psychology of Adolescence*. New York: Bobbs Merrill.
- Rokeach, M. (1968). *Beliefs, attitudes, and values*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Yamane, T. (1967). *Statistics. An Introductory Analysis*. 2nd ed. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ค่านิยมของความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามด้านความสนใจในวัฒนธรรม

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามด้านความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามด้านพฤติกรรมที่ส่งผลต่อชุมชน

แบบสอบถาม

ค่านิยมของความเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนริมคลองอัมพวา

คำชี้แจง แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องวงเล็บ ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี

26 – 35 ปี

36 – 45 ปี

มากกว่า 45 ปี

3. สถานภาพสมรส

โสด

สมรส / อยู่ด้วยกัน

หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่

4. การศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

เกษตรกร

ค้าขาย

รับราชการ

รับจ้าง

อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท
 - 10,001 – 20,000 บาท
 - 20,001 – 30,000 บาท
 - 30,001 - ขึ้นไป
7. ที่อยู่อาศัย
- อาศัยอยู่ในชุมชน
 - เช่าพื้นที่ในชุมชน
8. สมาชิกในครอบครัว
- 1 - 2 คน
 - 3 - 4 คน
 - 5 - 6 คน
 - 7 คน ขึ้นไป
9. ลักษณะของครอบครัว
- ครอบครัวเดี่ยว (พ่อ แม่ ลูก)
 - ครอบครัวขยาย

ส่วนที่ 2 ความสนใจในวัฒนธรรม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ความสนใจด้านวัฒนธรรม	ระดับความสนใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ท่านสนใจประวัติความเป็นมาของชุมชนอัมพวา					
2. ท่านสนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศไทย					
3. ท่านสนใจในศิลปะและวัฒนธรรมของประเทศไทยอื่น ๆ					
4. ท่านสนใจสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนของท่าน					
5. ท่านสนใจที่จะรับทราบเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมจากสื่อต่าง ๆ เช่น ทีวี วิทยุ					
6. ท่านสนใจที่จะเข้าเยี่ยมชมสถานที่ทางประวัติศาสตร์					
7. ท่านสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนา					
8. ท่านสนใจที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชน					
9. ท่านสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน					

ส่วนที่ 3 ค่านิยมในวัฒนธรรมท้องถิ่น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ค่านิยมในชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. สมาชิกชุมชนอัมพวา มีความเป็นเอกลักษณ์					
2. สมาชิกชุมชนอัมพวา ยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน					
3. สมาชิกชุมชนอัมพวา อนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมของชุมชน					
4. สมาชิกชุมชนอัมพวา เน้นความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายพอเพียง					
5. สมาชิกชุมชนอัมพวา ไม่เน้นสินค้าหรือบริการที่ฟุ่มเฟือย					
6. สมาชิกชุมชนอัมพวา มีความรักและผูกพันกับธรรมชาติของชุมชน					
7. สมาชิกชุมชนอัมพวารณรงค์เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน					
8. ท่านรักความเป็นอิสระ					
9. ท่านคิดว่าศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของท่าน					
10. ท่านคิดว่าสถานที่ทางศาสนาเป็นศูนย์รวมของชุมชน					
11. การทำงานอยู่ในชุมชนทำให้ชีวิตดีขึ้น					
12. การได้รับการศึกษาอย่างพอเพียงทำให้ชีวิตดีขึ้น					
13. ท่านมักจะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ความพึงพอใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น	ระดับความคิดเห็น				
	พอใจอย่างมาก	พอใจ	เฉยๆ	ไม่พอใจ	ไม่พอใจอย่างมาก
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ท่านพึงพอใจกับการให้ความสำคัญกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน					
2. ท่านพึงพอใจกับความเท่าเทียมกันทางสังคมของชุมชน					
3. ท่านพึงพอใจกับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน					
4. ท่านพึงพอใจกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันในชุมชน					
5. ท่านพึงพอใจกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น					
6. ท่านพึงพอใจกับการให้ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และความเป็นมาในชุมชน					
7. ท่านพึงพอใจในความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน					
8. ท่านพึงพอใจกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น					
9. ท่านพึงพอใจที่จะเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชนของท่าน					
10. ท่านพึงพอใจในความเป็นมิตรของชุมชน					

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมที่ส่งผลต่อชุมชนริมคลองอัมพวา

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นของท่าน

พฤติกรรมที่ส่งผลต่อชุมชนริมคลองอัมพวา	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
1. ท่านให้มีส่วนร่วมในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน					
2. ท่านมีความยินดีและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน					
3. ท่านมีความอาทรห่วงใยต่อคนในชุมชน					
4. ท่านใช้จ่ายอย่างประหยัดและมีการเก็บออม					
5. ท่านมีความเต็มใจและภาคภูมิใจที่จะเปิดเผยวิถีชีวิตในชุมชนของท่านกับบุคคลภายนอกที่มีความสนใจศึกษา					
6. ท่านมีโอกาสได้แสดงออกถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น					
7. ท่านให้ความเป็นมิตรกับคนในชุมชน					
8. ท่านให้ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว					
9. ท่านอยู่อย่างมีความสุขสบาย ไม่เคร่งเครียด					
10. ท่านมีความรักและห่วงใยในชุมชนของท่าน					

ขอขอบคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

รายชื่อ	ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน
1. รองศาสตราจารย์ สุพาดา สิริกุตตา	ประธานกรรมการการบริหารหลักสูตรบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ณ์กษ์ กุณิสร์	อาจารย์ประจำ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร.วรินทร์า ศิริสุทธิกุล	อาจารย์ประจำ ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางศรีสวัสดิ์ บัณฑิตะกิจการ
วันเดือนปีเกิด	29 กรกฎาคม 2503
สถานที่เกิด	กรุงเทพฯ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	19/133 หมู่บ้านคอนเนค 2 ซอยมหาชัย แขวงบางพลีใหญ่ เขตบางพลี สมุทรปราการ 10540
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	Travel Assistant
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	องค์การศึกษามหาวิทยาลัยและวัฒนธรรม แห่งสหประชาชาติ (UNESCO) 920 อาคารหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล 100 ปี ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2551	ปริญญาตรี จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
พ.ศ. 2554	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการ) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ